

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, CSÜTÖRTÖK 1923. április 26.

112. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

A demokrácia internacionáléja

Vagy másfél éve annak, hogy ezen a helyen, minden pretenzió nélkül fölvetettük az ötletet: meg kell alakítani a demokrácia internacionáléját. Most, másfél év múlva, ugyanazon belátás következményeként s ugyanazon tények nyomásztó hatása alatt a francia radikális szocialista nevű, de polgári párt vezére, Herriot, aki a pártvezérségben Caillaux utóda, azt a tervet veti fel, hogy hívják össze Franciaországnak, Németországnak és Angliának demokratikus pártjait közös tanácskozásra. A demokráciának ugyanaz az érdeke Angliában, mint Németországban és Franciaországban s azokban az alapvető kérdésekben, amelyekben a kormányok nem tudnak egymással meg egyezni, segítsenek tiszta helyzetet teremteni az egymástól idegen országok egymással rokon demokráciái.

A munkásság nemzetközi szervezetei hovatovább kiépülnek. Ha ma még egymással harcolnak is az internacionálék, mindegyik internacionálé igazi nemzetközi szervezete a munkásságnak. A háboru tanulságai egyetlen társadalmi osztály számára sem tették annyira tudatosá az osztályhelyezkedésükből folyó jogokat és kötelességeket, mint ahogy dokumentálták a nemzetközi veszedelmekkel szemben a munkásosztály tagjainak kötelességét. A munkásság politikai és gazdasági mozgalmait ma már kezdi nemzetközi szervezetei által is megvívni.

Nemcsak vörös internacionálé van; van zöld és fekete internacionálé is. Az Orgesch-szervezetek egész Közép-Európában ki vannak építve, a zöld internacionálé szervezetei Közép-Európa minden országában jelentékeny tényezői a közhatalomnak. Ez a nemzetközi szervezet azon a jupon, hogy az ő tagjai termelik a buzát, ki akarja sajátítani a közhatalmat mindenütt. De nemzetközi szervezete van az ecclesia militansnak is s mindenütt, ahol nemzetközi érdekeiket fenyegetik, a nemzetközi szervezetével védekeznek a fenyegetés ellen. Ki előtt kell még bizonyítani, hogy a nagytőkének érdekei sokkal inkább nemzetköziek, mint amennyire nemzeti érdekek vezetnek a nagytőkéseket. Az angol Rothschildok s a párisi Rothschildok akkor is megértik egymást, ha az angol és francia kormányok perbe is szállnának egymással. Stinnes már régen megtalálta a francia nehéziparral a béke utját akkor, amikor a német kancellár még mindig folytatni fogja meddő vitáját a méltányosságról és jogról.

Minden társadalmi osztálynak van nemzetközi szervezete, internacionáléja van a munkásságnak, a nagytőkének, a birtokosoknak, az egyháznak, csak a demokráciának nincs. A nemzetközi szervezetek egy ország határain belül is érvényesíteni tudják, ha nem is a sikerig fokozva, akaratukat. Ha valahol a munkások követelését nem teljesítik, a munkások nemzetközi szervezeteik sulyára és akaratára tudnak hivatkozni. A demokráciának nincs meg ez a nemzetközi szervezete, a demokráciának nincs meg ez a hatalmas támasza, fölmérhetetlen sulya.

Koalíciós tárgyalások — kibontakozás nélkül

A radikálisok ragaszkodnak a homogén radikális kormányhoz
A demokraták koalíciós kormánnyal új választásokat követelnek

A belpolitikai válság még mindig holtponton van. A kibontakozás nem haladt előre szerdán sem és a koalíciós kormány esélyei az utolsó napon sem javultak. A radikális párt hangulata még mindig a homogén radikális kormány megalakítása mellett nyílvánul meg és elsősorban ezen hisz meg a kibontakozás. Mindinkább kiderül az is, hogy maga Pasic miniszterelnök se foglal el ebben a kérdésben más álláspontot, mint pártja és csak a koronától kapott megbízása alapján tárgyal a demokratákkal a koalícióról. Szerdán is történtek ugyan kísérletek a koalíció létrehozására és állandó tanácskozások folytak a pártokban, azonban semmi kilátás nincsen a sikerre.

A kormány tanácskozásai

Prabicsevics keddi estei királyi kihallgatása után — amelyről már szerda reggeli számunkban beszámoltunk — a késő esti órákban megjelent az udvarban a kormánynak majdnem valamennyi tagja és több órán át tanácskoztak a királylyal. Ezekről a tanácskozásokról részletek nem szivárogtak ki, valószínű azonban, hogy a koalícióról volt szó. Szerdán délelőtt azután a kormány tagjai a miniszterelnökségen tartottak megbeszélést, amely olyan sokáig húzódott, hogy Jovanovics Ljuba, aki délelőtt tíz órákor kereste föl Pasic miniszterelnököt, a délelőtti folyamán már nem tárgyalhatott vele, hanem délután három órára kapott újabb meghívást.

A demokraták feltételei

A demokratapárt szerdán délelőtt tartott ülést, amelyen Prabicsevics a királyi audienciáról, Davidovics pedig a Pasic miniszterelnökkel való tárgyalásokról számolt be. A gyűlés után a képviselők nagyon zárkóztan nyilatkoztak, azonban a hangulat olyan

Meg kell alakítani a demokrácia internacionáléját, hogy minden felmerülő kérdésben, minden problémává súlyosodó feladatban a demokrácia egyetemes s nemzetközileg megszervezett akarata szabja meg a méltányos elintézés módját.

A demokrácia mindenütt békét akar, mindenütt rendet sürget, minden országban a polgári jólétért, a munka zavartalanságáért a jogegyenlőségért és a polgári szabadságért küzd. Van-e internacionálé, amelyik annyira az egyetemes emberi érdekekért harcol, mint amennyire a demokrácia internacionáléja küzdhetne.

volt, hogy biznak a koalíció létrehozásában. Hir szerint a gyűlés után Davidovics jelent meg az udvarban kihallgatáson, azonban ez nincs megerősítve. Délután Pasic folytatott tárgyalásokat Davidovicsal, ami után a demokrata klub újabb ülést tartott, amelyen Davidovics beszámolt újabb tárgyalásairól és ez a gyűlés este fél nyolc után ért véget.

A kiszivárgott hírek szerint Pasic közölte Davidovicsal, hogy a radikális párt hajlandó koalíciós munkakormányt alakítani, amelynek munkaprogramja a következő volna: a tisztviselő-törvény, három agrártörvény, a költségvetés, adótörvény és sajtótörvény letárgyalása. Ennek lebonyolítása után feloszlatnák a parlamentet és új választásokat írnának ki.

A demokraták azonban garanciát követelnek arra nézve, hogy ugyanez a koalíciós kormány vezesse a választásokat, amely biztositékot azonban a radikális párt nem hajlandó megadni. A demokraták által követelt garancia az volna, hogy ez az ígéret a kormány kildtványában kifejezetten belefoglalassék. A demokraták azonban különben is szélesnek tekintik a kormány munkaprogramját és helyette szűkebbkörű programot kívánnak, mert szerintük a parlament már a tisztviselő-, rokkant- és agrártörvény tető alá hozásával is kimerítene feladatát. A demokratapárt azonban szerdai ülésén döntést még nem hozott, hanem tárgyalásait csütörtökön folytatja, mert Pasic miniszterelnök csütörtök délelőtti kereste a végleges választ. A kilátások szerint ez a válasz elutasító lesz.

A pártok a válságról

A földművespárt szerdán délelőtt ülést tartott, amelyen a politikai helyzetről tanácskoztak. Az ülésen egyelőre semmiféle határozatot nem hoztak, hanem továbbra is várakozó

álláspontot foglalnak el.

A klerikális párt délután tartott ülést, amelyen azonban csak technikai jellegű kérdéseket tárgyaltak, míg a politikai helyzetről nem volt szó. Nem hivatalos jellegű tárgyalások a radikális- és klerikális párti politikusok között a mai napon is voltak, de azoknak eredménye még ismeretlen. Megállapítható, hogy Korosec pártjában állandó tanácskozás tárgyát képezi a radikális-demokrata koalíció megalakulásának lehetősége, de még nem döntöttek, hogy a párt ebben az esetben milyen magatartást fog tanúsítani. Mint Korosec több újságíró előtt kijelentette, nem lehet egész bizonyossággal állítani, hogy passzivitásba vonulnak, mert ez súlyos jelentőségű volna, éppen olyan súlyos, mint Radicsnak a passzivitásból való kilépése.

A radikális párt a szerdai nap folyamán nem tartott ülést, bár a klub meglehetősen élénk és látogatott volt. A demokratapárt ülése után az esti órákban munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni több radikális párti képviselővel, akik a leghatározottabban kijelentették, hogy a radikális párt nem fog a demokratákkal koalícióba lépni és a párt hangulata a homogén radikális kormány megalakítása mellett van.

Korosec nyugati kulturblokkot akar

Szerdai számunkban közöltük a Novi List-nek Korosec ellen intézett támadását, amelyben a beogradi lap azt írta a klerikális párt elnökéről, hogy az ország katolikusainak élére akarja magát feltolni és a magyarság és németiség vezetésére is törekszik.

Munkatársunk ma beszélgetést folytatott Koroseccal erről a kérdésről. Korosec kijelentette, hogy téves a demokrata lapnak az a beállítása, mintha ő az összes katolikusok fölötti vezérségre aspirálna. Egyáltalán nem ebből a szempontból kell az ő működését megítélni. Tény az, — mondotta Korosec — hogy meg szeretné teremteni a nyugati kulturájú lakosság blokkját, amely egészen más kulturális és gazdasági viszonyok között él, mint az ország keleti kulturájú népe. Kijelentette Korosec, hogy ezzel nem akarja azt mondani, hogy a keleti kultúra alacsonyabbrendű volna, mint a nyugati, csak azt állapítja meg, hogy más körülmények között keletkezett és más igényeknek felel meg mind a kettő. Valóban fáradozik ilyen nyugati blokk létrehozásán, de ez semmi esetre sem jelenti azt, mintha már ennek a blokknak, vagy akár a katolikus blokknak az élére törekedne, mert személyes ambíciói ebben a tekintetben egyáltalában nincsenek.

Scotus Viator a jugoszláv helyzetről

A beogradi Novosti szerdai számában Scotus Viator cikket közölt az S. H. S. királyság belpolitikai

helyzetéről. *Scotus Viator* a cikkben azt fejtegeti, hogy a szerbek és horvátok közt fennálló ellentéték áthidalhatók és megvan a megegyezés lehetősége. Rosszolja azoknak a politikáját, akik erőszakos uton akarják a horvát kérdést megoldani, akik amputálásról, vagy katonai diktatúráról beszélnek. Szerinte egy szerb, mint horvát részről sok hiba történt az eddigi politikában, amit azonban még mindig jóvá lehet tenni. A szélsőséges centralizmust demagógiának tartja és ama politika utánzásának, amelyet az osztrák-magyar monarchiában, illetve a háború előtti Magyarországon folytattak. Ez szerinte betegség és nem idealizmus.

Scotus Viator cikke beogradi politikai körökben nagy feltűnést keltett.

Novisadi kereskedők a vámhivatal ellen

A beogradi fővámhivatalhoz fordulnak segítségért

Novisadról jelentik: A novisadi kereskedők körében súlyos panaszok merültek föl az ottani vámhivatal, illetve annak jelenlegi főnöke ellen.

A kereskedők ebben az ügyben szerdán délután 6 órakor, népes gyűlést tartottak a Lloyd helyiségében. *Miloszavljevics* Koszta elnöke alatt. A gyűlés szónokai hangoztatták, hogy a vámhivatal a kereskedőkkel szemben nem jár el kellő pártatlansággal és különösen a hivatal jelenlegi főnöke ellen merült fel sok panasz. Ráműtötték a szónokok, hogy súlyos károk hármlanak a kereskedőkre az által, hogy a vámhivatal a megvámolt árut, a vámolási eljárás után, nem engedi megmérlegelni, ami miatt lényeges károkat szenvednek a kereskedők.

A gyűlés elhatározta, hogy kérelemmel fordul a beogradi központi fővámhivatalhoz, amelyben felsorolja a panaszokat. Elhatározták továbbá, hogy áru-szakonként pontosan összeírják a vámtételeket, hogy minden kereskedő tisztában legyen a tekintetben, hogy milyen vámtételt kell fizetnie.

Az adóháboruban

már takarodót fuvat a város

Az állami adót hiánytalanul szolgáltatják be

Az állam és Subotica város közötti adóhárc újabb stádiumba került. Ismeretes, hogy a tíz százalékos állami adórészesedés ügyében eddig a város minden igyekezete ellenére sem tudott eredményt elérni és a hárommillió koronát meghaladó követelést a pénzügyminisztérium nem folyósította. A városi tanács ezért úgy határozott, hogy az esedékes állami adórészesedés összegét részletekben levonja az állami adókból. Két hónapon keresztül négy egyenlő részletet le is vont az állami adókból. A pénzügyigazgatóság a megcsenkitott összeget nem fogadta el és így a város azt letétbe helyezte.

Az ezzel megindult harcba beavatkozott a belügyminiszter is, akinek kívánságára a városi tanács most előleg alakijában kérte az adórészesedés kiutalását a pénzügyminisztériumtól. Ezt a kérelmet még nem intézték el a pénzügyi hatóságok, azonban ezzel egyidejűleg a városi tanács megszüntette a további adólevonásokat és a négy százezerdinaros részlet levonása után most már újból pontosan behizeti a város által beszedett állami adók teljes összegét a pénzügyigazgatóságnak.

A városi tanácsnak ehhez az elhatározásához hozzájárult az is, hogy a tanácson belül is teljesen elterőrk voltak a vélemények az adó-

levonások jogosságát illetően. Már az első levonások előtt is nagyobb viták voltak ebben a kérdésben, később pedig, amikor mindjobban kiéleződött az ellentét az állam és a város között, mindinkább az a belátás lett urrá a tanácsban, hogy a követett eljárás esetleg súlyosabb következményekkel is járhat, mert

a törvény értelmében az állami adók semmiféle célra se tarthatók vissza. Az adórészesedésnek előleg alakijában való kiutalása iránti kérelem alkalmat adott a tanácsnak, hogy módosítja eddigi eljárását. Nincs is sok kilátás arra, hogy Subotica város követelését rövid időn belül megkaphassa.

Ujabb katonai bevonulások

Május 3-án vonulnak be az eddig visszamaradt 1900, 1901 és 1902 évfolyambeliek

A suboticei katonai ügyosztályon újabb s főképpen a nem-szláv hadköteleseket érdeklő katonai behívásokat készítenek elő. Az 1900., 1901. és 1902. évfolyamhoz tartozó hadkötelesek közül ugyanis eddig csak a szlávok vonultak be, míg a nem-szláv hadkötelesek legnagyobb részének bevonulását későbbi időpontra halasztották. Az ezekhez az évfolyamokhoz tartozó nem-szláv hadkötelesek, valamint a más okból visszamaradtak május 3-án tartoznak bevonulni. A bevonulók néhány napig Suboticán maradnak, amíg azután megtörténik csapattesteikhez való végleges beosztásuk.

Az 1903. évfolyamhoz tartozó legfiatalabb korosztálynak a sorozása viszont április 27-én kezdődik Suboticán a Hungária helyiségében s április 29-ig tart a sorozás, amelyen fölülvizsgálják az eddig ideiglenesen alkalmatlannak minősített hadköteleseket is. A suboticei sorozások befejezése után azonnal folytatja a bizottság működését a Suboticához tartozó községekben és szállásokon is.

Az 1900., 1901. és 1902. évfolyamu önkéntesek bevonulására még nem kerül sor májusban, hanem arra nézve valószínűleg csak augusztus hónapban történik intézkedés.

Vegyes bizottság vizsgálja meg a cseh-magyar határincidenst

Megindultak a tárgyalások a csehszlovák és a magyar külügyminiszterek között

A csehszlovák-magyar határincidenssel és Csehszlovákia részéről ezzel kapcsolatban fogatosított retorziós intézkedésekkel foglalkozott a magyar nemzetgyűlés keddi ülésén, melyen *Apponyi Albert* gróf élesen elítélte a csehszlovák kormány ellenséges magatartását és kiemelte, hogy a határincidens ügyében Magyarország a lehető legelőlélsőbb módon igyekezett a diplomáciai konfliktust elkerülni. Csehszlovákia azonban, ahelyett, hogy megvárta volna a javaslatba hozott döntőbírói ítéletét, egyoldalú megtorló intézkedéseket fogatosított Magyarország ellen. A csehszlovák kormány eljárása — mondotta — beleütközik azokba a nemzetközi szerződésekre, amelyeket a nemzetek szövetsége hozott a vitás diplomáciai kérdések elintézésére. Kijelentette, hogy a helyzet tarthatatlan, amelyen változtatni kell, mert Magyarország nem lehet Kelet-Európa pótozó-gépe. Meg kell gondolni — fejezte be beszédét. — hogy a magyar kormány ne tanúsítson-e hasonló magatartást.

Apponyi Albert gróf beszédére *Daruváry* külügyminiszter válaszolt. Bejelentette, hogy a magyar kormány tiltakozott Csehszlovákia ellenséges magatartása ellen.

A magyar politikai körökben egyébként azt hiszik, hogy Magyarország a népszövetség elé terjeszti a csehszlovák határzárral kapcsolatos sérelmeit. Szó van arról is — (különösen az egységspárt követeli). — hogy a magyar kormány ellenretorziókkal fog élni, amely esetben a csehszlovák állampolgárokat nem engedik Magyarországra területére.

A határincidens ügyében a magyar kormány közzétette hivatalos kommunikációját. A kommuniké szerint a támadást csehszlovák vámőrök kezdték meg, akik tüzeltek a magyar határőrökre. A csehszlovák részről provokált harc közben esett el rövid szuronytusa után a csehszlovák csendőr, akinek halála

miatt még inkább elmérgesedett az amugyis feszült helyzet.

Benes bizalmas expozéja

Prágából jelentik: A képviselőház külügyi bizottságának ülésén Benes külügyminiszter előterjesztette jelentését a külügyi helyzetről. Az expozét bizalmasnak nyilvánították.

Magyarország és Csehszlovákia között megszünt a vasuti közlekedés

A magyar államvasutak igazgatóságához érkezett jelentések szerint azokon a vonalakon, amelyekeken eddig Csehszlovákia és Magyarország közti forgalmat lebonyolították, április 25-étől kezdve a további intézkedésig vonatok nem közlekednek, mert a csehszlovák vasutások nem veszik át a magyar vonatokat.

A határincidens elintézése

A csehszlovák-magyar határincidens ügyében a prágai magyar követ és a csehszlovák külügyminisztérium között tárgyalások folynak arról, hogy milyen bizottság döntson a felmerült konfliktus kérdésében. A magyar kormány két javaslatot terjesztett a prágai külügyminisztérium elé: az egyik csehszlovák-magyar vegyesbizottság, a másik nemzetközi bizottság kiküldéséről szól. A csehszlovák kormány egyelőre csak elvben járult hozzá a bizottság kiküldéséhez, de az még nincs eldöntve, hogy magyar-csehszlovák vagy nemzetközi bizottság lesz-e. Hasonlóképpen még nincs eldöntve az sem, hogy a bizottság hány tagból fog állni és mikor kezd meg működését. Erre vonatkozóan Prágában most folynak a tárgyalások.

A magyar kormány egyelőre nem él ellenrepresszáliakkal

Mint Budapestről jelentik, a magyar kormány egyelőre várakozó álláspontot foglal el és semmiféle megtorló rendszabályt nem léptet életbe a határincidensből keletkezett konfliktus miatt Csehszlovákia ellen.

Halálos szerelem

Öngyilkossági kísérletet követett el egy suboticei cipész

Szerdán délelőtt Takács István 18 éves cipész, Halasi szőlők 161 szám alatti lakásán öngyilkossági szándékából melbelötte magát. Az életunt munkást a mentők súlyos sebével beszállították a kórházba.

A Városliget megetti mezőkre nyúló hosszú utcáson egyik alacsony, zöldre meszelt házban laknak Takácsék. Szegénysorsu napszámos család, amelynek csaknem egyedüli életfentartója volt a komoly, szorgalmas Takács István. Néhány hónappal ezelőtt egy vasárnapi bál alkalmával megismerkedett A. Ilonka nevű tizenöt éves leánnyal. Ez a találkozás egészen megváltoztatta. Naponként elcsátalt a leány szüleinek háza előtt, sokszor késő éjszakáig kimaradt s nem egyszer a hajnali órákban került haza. Takács István boldogtalan szerelmes volt, mert a kisleány tizenöt évével nem tudta még megérteni, hogy mi az a szerelem, hogy miért lesi, várja Takács István esténként a ház előtti akácfák alatt, hiába, mert Juliska egyszer sem nézett ki. Ez végleg elkésztette Takácsot. Kedden este megint hiába járkált az akácfák alatt, egészen hajnali két óráig. Takács István nagy bánattal a szívében hzaa ment és lefeküdt.

Kilenc óráig aludt odahaza, akkor felkelt és elment a templomba. Fél tizenkettőkor tért haza, megebédelt, azután kiment az udvarra és a ház végében hét milliméteres forgópisztollyal mellbe lötte magát. Súlyos sebével még volt annyi ereje, hogy a ház felé szaladjon, a konyha ajtajában azonban összeesett, ellepte a vér. Szülei bevitték a szobába, lefektették. Szülei kérdésére nem válaszolt, csak annyit, hogy értesítsék Juliskát, mert megegyszer szeretne vele beszélni.

Takácsot még a délután folyamán megoperálták. Állapota aggasztó, de remélik hogy megmentik az életnek.

Stinnest azzal vádolják

hogy ő intézte a rohamot a német márka ellen

Berlinből jelentik: A külföldi devizák rendkívüli áremelkedésével a berlini tőzsdén és a márka áriolyamának minapi zuhanásával kapcsolatban egyre szaporodnak és élesebbé válnak a Stinnes-konzern elleni támadások. A német politikai és közgazdasági közlemény körében a legélesebben elítélik a multheti tőzsdéi betörést, amely szabotálása volt a német kormány márkátámogatási akciójának és ismét óriási, szinte elviselhetetlen áremelkedést vont maga után minden közszükségleti és tömeggyógyászati cikknél.

Már a tőzsdén egész nyíltan beszélték, hogy a külföldi fizetési eszközök tömeges vásárlása mögött igen hatalmas ipari konzern áll. A Vorwärts a határozatlan szóbeszédet azzal egészíti ki, hogy a nagy devizakereslettel föllépő ipari vállalatok a Stinnes-konzernhez tartoztak és hogy devizakeresletük többmillió aranymárkára rugott.

A B. Z. am Mittag is visszatér ma a multkori tőzsdéi rohamra. Hivatkozik *Hawensteinnak*, a német birodalmi bank elnökének beszédére, amelyben élesen elítélte a multkori tulzott devizakeresletet és ezt egy bizonyos ipari konzern spekulációjának bélyegezte. A birodalmi bank elnökének nyilatkozata révén a kérdés a birodalmi közvéleményre került és ezért a lap felszólítja Stinnest, hogy ugyanolyan nyilvánosan adja meg válaszáat. A lap rámutat arra, hogy Stinnes a ruhrvidéki ipar szüntetésének ideje alatt arra használta fel devizatartalékait, hogy a tulajdonában levő Alpine-Montangesellhaft révén fényes üzleteket kössön.

A bánati püspökség megszervezése

Kinevették a torontali püspöki hatóságok vezetőit

A szentszékek azzal a döntéssel, amely a csanádi egyházmegyét az új országhatároknak megfelelően három részre osztotta, úgy Subotícán, mint Beeskereken megalakultak az új püspökségek, egyelőre apostoli adminisztrátorok vezetése mellett. Az új egyházi hivatalok az apostoli adminisztratúrák mellett most vannak szervezés alatt, sőt a beeskereki egyházmegyében már befejezést is nyertek. *Rodics Rafael*, a Bánás apostoli adminisztrátora most nevezte ki az egyes püspökségi egyházi hivatalok funkcionáriusait, akik a legrövidebb időn belül át veszik hivatalukat és megkezdik működésüket.

A pápai adminisztratura hivatalos hatóságának, az egyházmegyei tanácsnak tagjai lettek: *Kovács István* apátplébános, *Brenner Frigyes*, *Holz Ferenc*, *Herresbacher Dénes* esperesek, *Ambrus Artur* és *Engel Ferenc* szentszéki tanácsosok. Az apostoli adminisztrátor helyettese *Kovács István* apátplébános. Az egyházmegyei hivatal *irodaigazgatója Kovács István*, *titkára Páter Cmelár Jusztin*, *ügyész és jogtanácsos dr. Várady Imre*. Az egyházmegyei bíróság elnöke *Kovács István*, ülhökök *dr. Szabó Márton* és *Wagner Ferdinánd* esperesek, jegyző *Engel Ferenc*, ügyész *Brenner Frigyes*, házasságvédő *dr. Szabó Márton*, a szegények ügyvédje *Kleics Mátyás*, orvos *Haidecker Lajos* dr., nyugalmazott megyei főorvos. A plébános-képesítő bizottság elnöke *Brenner Frigyes*, tagjai *dr. Szabó Márton*, *Kovács István* és *Engel Ferenc*. Ugyancsak ők a tagjai közéniskolai hittanórákat képezítő bizottságnak is. Az egyházmegyei számadások intézője *Herresbacher Dénes*. Az apostoli adminisztratura hivatalos helyiségei egyelőre a beeskereki plébánia-hivatalban vannak.

A felekezeti és nemzeti-ségi békéért

A sentai új polgármester programja

Hirt adtunk már arról, hogy *dr. Knezevics Milos*, Senta város új polgármestere elfoglalta hivatalát. Az új polgármester nyilatkozott a közel jövőben megvalósítandó programjáról.

A sentaiakat legjobban foglalkoztatja most a római katolikus templom építésének régóta vajdó ügye. A polgármester kijelentette, hogy olyan megoldást keres, amellyel az érdekeltek: a római katolikus és görög keleti egyház, s a város és az állam is meg legyen elégedve. *Dr. Knezevicsnek* az a terve, hogy amikor *Budanovics Lajos* püspöki helynök visszatér Rómából, tiszteletét teszi nála s javaslatot tesz az ügy végleges rendezésére.

A sentai polgármester foglalkozik a magas pótdó leszállításának tervével is. De erre csak akkor kerülhet sor, ha sikerül a város földjeit az agrárreform alól felszabadítani. A pótdó leszállítása érdekében sor kerül a tisztviselők létszámának csökkentésére is, noha ettől a polgármester sem vár nagy anyagi eredményt s kérdéses, hogy a megtakarítás, amit így elérnek főleg azzal, hogy a sentai közigazgatás esetleg rosszabb lesz.

Sentának nagy szüksége volna az agrárreform céljaira igénybevett földek felszabadítására. A földek eladási árából szeretné a polgármester a kaszárnyát felépíttetni s a

kórház-építéshez hozzájárulni. A kórház építése a polgármester terve szerint az állam költségén, de a város jelentős hozzájárulásával történék.

A jelentéktelenebb, de a sentaiakat különösen foglalkoztató apróbb ügyekkel is törődik a polgármester. Így gondot akar fordítani az *elhalasztott sporttelep*re, s hogy támogassa azt a törekvést, hogy az újonnan megalakult sportegylet minél előbb

pályát kapjon.

Különös érdeklődésre tarthat számot az új polgármesternek az a kijelentése, hogy a *felekezeti és nemzeti-ségi békét akarja építeni*, pártatlanságot ígért a magyarokkal szemben s elfojtását minden olyan törekvésnek, amely a testvéri jóviszonyt megzavarná. Kijelentette, hogy politikával egyáltalán nem foglalkozik, hanem minden idejét a város előhaladásának előmozdítására szenteli.

A keleti konferencia csődje

Huzzák-halasztyák a tárgyalásokat

Lausanneból jelentik: Harmadnapja van már együtt a második keleti konferencia, anélkül, hogy tulajdonképpen megkezdődött volna, mert eddig csak odáig jutott el, hogy kidolgozta munkatervét.

A konferencián nem fog teljesedésbe menni a franciáknak az a reménykedése, hogy hamarosan végeznek a munkával, mert az angolok keresztülvitték, hogy a régi béketervezetet újból átdolgozták, aminek letárgyalása sokáig el fog tartani. Már az első béketárgyalásokon sem vezetett semmi jóra az a módszer, hogy mielőtt egy olyan ponthoz jutottak, amely nagyobb vitára adott okot, egyszerűen későbbre halasztották s mégis ehhez az eljárásához folyamodnak megint. Így történt az az első bizottságban

a szíriai határkérdéssel, hogy a kiélesedett vitának véget vehessenek s ugyanezt az eljárást követték Mosul kérdésében is, amely majd csak egy év múlva lesz időszerű, ha majd a népszövetség kimondja a maga ítéletét. Ez annyit jelent, hogy ezt a második keleti konferenciát a jövő évben egy harmadik fogja követni.

Törökország európai határai körül is élénk vita fejlődött ki, mert a törökök azt kívánták, hogy Nyugat-és Kelet-Trácia között a Marica völgye legyen a határ, a szövetségesek ellenben, akik bizottságban egyetemes frontba állottak, a Marica balpartját, a török partot akarták határnak. A vitának az lett a vége, hogy ezt a kérdést is későbbre halasztották.

Németország hajlandó a megegyezésre

A német kormány a szövetséges hatalmakhoz fordul

A Ruhr-kérdést illetően — mint Londonból jelentik — az angol politikai körökben biztosan számítanak arra, hogy Németország lord Curzon beszéde alapján rövidesen lépéseket fog tenni a franciákkal való megegyezés előkészítésére és letárgyalására. Valószínűnek tartják, hogy a német kormány nem fogja elmulasztani a kedvező alkalmat és közvetlenül a franciákkal keres érintkezést a Ruhr-kérdés végleges elintézésére.

Berlini jelentés szerint lord D'Aberton berlini angol nagykövet

tegnap beszélgetést folytatott *Rosenberg* külügyminiszterrel. A találkozás alkalmával megbeszéltek a német kormányt az a lépését, amelyet a közel jövőben fog tenni a szövetséges hatalmaknál. A londoni és római német nagykövet, valamint a párisi és brüsszeli német ügyvivő a legközelebbi napokban jelentéssel végett Berlinbe érkezik.

A Vossische Zeitung szerint valószínű, hogy a német kormány akciója dolgában csak a hét végén, vagy a jövő hét elején dönteni fognak.

Az SHS királyság is retorziókra készül Magyarország ellen?

Nem fogják beengedni a magyar utasokat

Beogradból jelentik: A *Politika* szerdai számában feltűnést keltő cikket ír a *Magyarország ellen élet-héltetendő erőes rendszabályokról*.

A lap szerint az SHS. királyság kormánya már több ízben követelte budapesti követsége útján a magyar kormánytól, hogy boicsásák szabadon *Szever Bozsiddit*, a határmegállapító bizottság tagját, akit a magyar hatóságok kémkedés ürügye alatt letartóztattak.

Mint hogy *Milojevic Milored* követ eddigi összes lépései eredménytelenek maradtak, mértékadó körökben azt állítják, hogy

a kormány a legközelebbi időben szigorú intézkedéseket léptet életbe Magyarországgal szemben.

A *Politika* szerint tervbe vették, hogy

nem engednek az ország területére egyetlen utast sem, akiknek magyar utlevele van.

Emellett a kormány a *csuszlovák kormányval meg fog egyezni azokra a közös intézkedésekre nézve*, amelyeket Magyarországgal szemben alkalmazni fognak.

A Magyarország ellen tervbe vett megtorló intézkedésekkel összefüggésben levőnek látszanak a beogradai sajtó egyéb orgánmainak is éles hangú közleményei Magyarország ellen. A *Vreme* például „*Ne menjünk Magyarországra*” címmel, két jugoszláv állampolgárnak halálraítélésével kapcsolatban egyenesen arra hívja fel olvasóit, hogy

mindaddig, amíg ilyen rendezetlen és bizonytalan állapotok vannak Magyarországon, senki se utazzék Magyarországra ügyeinek elintézésére.

Bizunk kell azonban abban, hogy a két kormány kölcsönös engedékenységgel és belátással meg fogják találni azt a mindkét ország érdekét szolgáló közeledést, mely a retorziós intézkedések alkalmazását feleslegessé fogja tenni.

A *Tribuna* a magyar külpolitikai helyzetről

A *Tribuna* szerda esti számában nagy cikkben foglalkozik Magyarországnak a kisananttal szemben tanúsított politikájával, különösen azonban gróf *Bethlen*

miniszterelnöknek és *Kállay* pénzügyminiszternek Párisba tervezett utazásával.

Ezzel a hírrel kapcsolatosan azt kérdezi a *Tribuna*, hogy a magyar küldöttség érhet-e el sikereket a francia kormánytól és a jóvátételi bizottságtól. A lap szerint Magyarország *szenimentális rokonszenvel élvez Franciaországban és Angliában*. A cikk rámutat arra, hogy Magyarország eddig még semmit sem fizetett hadikárptólás fejében, a nagyhatalmaknak tehát arra kell törekedniük, hogy Magyarországot rábírák a fizetésre. A cikk azzal végződik, hogy Magyarország nem akarja tiszteletben tartani az SHS. királysággal szemben fennálló kötelezettségét. Jugoszláviával szemben kihívást jelentene, ha *Bethlen* Párisból azzal térne vissza, hogy Magyarország illoyalítását szankcionálnák.

Tomboló vihar

a magyar nemzetgyűlés szerdai ülésén

A szociáldemokraták harca Bogyával

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés szerdai ülésén napirend előtt *Klárík Ferenc* személyes megtámadtatás címén kért szót. A tegnapi ülésen egyik közbeszólásomban — mondta — *Bogya* képviselő urat, mint *ortvámot aposztrofáltam*, amire *Bogya* képviselő ur visszaszólt és azt mondta, hogy — *hazug gazember*. *Bogya* János állandó közbeszólásától zavarva bizonyítja *Klárík* azt az állítását, hogy *Bogya* ortvámot, azzal a jegyzőkönyvvel, amit arról az esetről vettek fel, amidőn *Bogya Drozdy Győzöt hátulról orvul megütötte*. Növekszik a nyugtalanság akkor, amikor *Klárík* a jegyzőkönyvnek azt a részét olvassa, hogy *Drozdy éppen visszaütni készült, de karját lefogták*.

Bogya János itt közbeszól: *Dehogy ütött volna vissza, akkor vége lett volna!*

Óriási ingerültség támadt erre a szociáldemokratáknál.

Reisinger Ferenc éles hangon kiáltja *Bogya* felé: *Ne hengegjen, vigyázzon magára, még megkaphatja a magját!*

Reisinger közbeszólására erős nyugtalanság támadt a kormányparton. *Bogya* János felugrott a helyéről és a szociáldemokraták egyszerre felállottak és állva várták *Bogyát*.

Az elnök közben állandóan rázza a csengőt, de a teremben az izgalom nő. A baloldal második pad sorának a szélén az ott ülő *Pakots József* feltartóztatja és visszatérésre bírja *Bogyát Jánost*. Az izzó hangulat azonban nem csillapodik. *Példátlarul éles szópárbaj fejlődik ki Bogya és a szociáldemokraták között, akik helyükről felállva kiabálnak Bogya felé*, mire az elnök felüggeszti az ülést, azonban a képviselők zöme benmarad a teremben és tomboló viharban sértő szavak, reprodukálhatatlan kifejezések özönlöznek *Bogya* felé:

— *Pluj, nyomorult, utonálló, csirkefogó, gazember, gróti lakáj!*

Az ülés újból való megnyitása után *Szeitovszky* elnök a nemzetgyűlés tekintélyének megővésére kéri a képviselőket, mire *Klárík* Ferenc kijelenti, hogy aláveti magát az intelemnek, azonban felszólítja *Bogyát*, hogy rágalmaival a nyilvánosság előtt ismétlje meg, hogy módjában legyen felelősségre vonni.

Bogya János újabb válaszában akarja a *Drozdy*-affér részleteit ismertetni, azonban az ellenzék olyan viharosan fordul ellene, hogy képte-

len beszédét befejezni. Utána Drozdy Győző folytatja a Bogya orvótámadásáról felvett jegyzőkönyv felolvasását és kijelenti, hogy *mandátumát azért kapta választótól, hogy Bogyával verkedjék, sőt életét is kockára tegye az ő megzavart agya miatt.* Ezért a kijelentésért az elnök megvonja Drozdytól a szót, a mi után áttérnek a napirenden levő munkabér javaslat tárgyalására, melynek javaslatát Vanczák János bírálja élesen.

Ezután szünet következett.

Mussolini szakít

a parlamentáris rendszerrel

A katolikus néppárt nem vesz részt a kormányban

Rómából jelentik: A fascisták nagy örömmel üdvözlék Mussolini elhatározását, amellyel elfogadta Cavazzoninak és három államtitkárnak az olasz katolikus néppárt tagjainak állásaikról való lemondását. A fascista sajtó hangsúlyozza, hogy a *popolari-párt nem viselkedett teljes őszinteséggel a Mussolini-kormányval szemben,* másfelől azonban a fascista lapok nyíltan beismerik, hogy *Mussolini fölégette maga mögött a parlamenthez való utolsó hidat* azzal, hogy a jelentékeny parlamenti pártot alkotó olasz néppárt tagjainak lemondását elfogadta. A lapok nem titkolják, hogy a fascisták és a katolikus néppárt harcát egy Mussolini és Don Sturzo közötti párbajnak tekintik.

Nem valószínű, hogy a *popolari* ellenzékbe vonulnak. De ha ez be is következne, a fascistákat ez a politikai fordulat sem érintené közelebbről, mert a Mussolini felfogásának megfelelően nem vetnek súlyt arra, hogy a parlamentben több szavazat áll-e velük szemben, avagy sem. *A fascisták a parlamentáris mus megítélésében osztrák Bismarck kancellár álláspontját, a mely szerint egy kormány parlamenti többség nélkül is alkotó munkára képes.*

Letartóztatott

kommunista

Fegyveres tüntetésre hívta fel a munkásságot

Beogradból jelentik: A rendőrség letartóztatta Kaljevics Milivoj ismert kommunista vezető embert, a *Radnik* főszerkesztőjét, aki egyben a kommunista szakszervezeti szövetség főtitkára is volt.

Kaljevicsét egy vasárnapi munkagyűlésen elmondott beszéde miatt tartóztatták le, amelyben éles forradalmi hangot használt az uralkodó rendszer ellen. Különösen azokat a mondatait inkriminálták, melyekben felhívta a munkásokat, hogy fegyveresen vonuljanak fel az utcára és gyilkoljanak, ilyen módon bizonyítva be, hogy a mai rendszer bajonetteken épül.

»Elytársak — mondotta — minden pillanatban készen kell állanunk, hogy kimenjünk az utcára és vérünket hullassuk a proletáriátus eszméjéért, ha a legrövidebb időn belül nem kapunk elégtételt a véres rezsimtől.»

A letartóztatott kommunista beismerte, hogy az inkriminált kifejezéseket valóban használta. A rendőrség a beismerő vallomás után azonnal be is fejezte a nyomozást és átadta Kaljevicsét a bíróságnak, az államvédelmi törvény első szakaszába titkózó bűncselekmény címén. Ez a paragrafus 20 évi fegyház vagy halálbüntetést ír elő.

Az elsőfokú bíróság rögtön lefolytatta a vizsgálatot és a fenti törvényszakas alapján elrendelte Kaljevics előzetes letartóztatását.

Az elbocsátott magyar tisztviselőket megilleti a nyugdíj

A csehszlovák közigazgatási bíróság megsemmisítette a miniszterium rendelkezéseit

Pozsonyból jelentik: A belügyminisztériumba most érkezett le a legfelső közigazgatási bíróság ítélete, amely *Komárom vármegye elbocsátott magyar tisztviselőinek nyugdíjügyében hozott meglepő érdekes döntést.* A bíróság a minisztérium állásfoglalásával szemben a *tisztviselőknél adott igazat,* akik így végre hozzájutnak a régóta húzódozó ügy miatt visszatartott nyugdíjuk egész összegéhez.

Madarassy Pál dr., Vitausk Károly dr., Keller Tamás, Kerekessy Imre, Jókay Lajos vármegyei tisztviselőket a csehszlovák állam nem vette át, hanem elrendelte a nyugdíjállományba való helyezésüket. Komárom vármegye törvényhatósági bizottsága a vármegyei nyugdíjalap terhére szabta meg nyugdíjukat és pedig olyféléképpen, hogy a törzsfizetésükbe beszámította az állam által élvezett drágasági pótlékot is. E döntés ellen a vármegye zsupanja hivatalból felebezést adott be Szlovénia feljebbvaló miniszteréhez. A miniszter a felebezésnek helyt adott, megsemmisítette a vármegyei közgyűlés határozatát azzal a megokolással, hogy *mivel a tisztviselő-*

ket az állam nem vette át, nem is tekinthetők állami tisztviselőknél, tehát nyugdíjat csak a törzsfizetés után kaphatnak.

A tisztviselőket a miniszter döntése ellen panasszal éltek a prágai legfelső közigazgatási bírósághoz, ahol azt hangsúlyozták, hogy ha a miniszter nem tekinti őket állami tisztviselőknél, hagyta volna érintetlenül a vármegyei közgyűlés határozatát.

A legfelső közigazgatási bíróság helyt adott a panaszoknak, a miniszter döntését hatályon kívül helyezte és a vármegyei határozatot mondta ki érvényesnek. A legfelső bíróság megokolásában kifejti, hogy a *miniszternek nem volt joga beavatkozni ebbe az ügybe,* mert ez nem az ő hatáskörébe tartozik. A legfelső bíróság már egy korábbi határozatában kioktatta a minisztériumot, hogy *lőnyugyeleti joga nem terjed ki arra, hogy a vármegyei közgyűlések törvényen alapuló határozatait megsemmisítse.* A minisztériumnak nincs joga — mondta szósz szerint a megokolás — azokban az ügyekben hivatalból eljárni, amelyekben a döntés a legfelső közigazgatási bíróságot illeti meg.

Harcainvazió Suboticán

Suboticára optáltak a pancevói halak

A legutolsó hetipiacon példátlan sérelem érte a tisztos és jó hírnévnek örvendő palicsi haltestületet. Az eset igazalomban tartja valamennyi fő és mellékfolyó lakóit, ahol most mindenütt ezt az érdekes és egyedülálló történetet vitatják és latolgatják az esetleg bekövetkező eseményeket. Tudvalevő ugyanis, hogy Subotica város és a palicsi tó halai között annak idején oly értelmű megállapodás jött létre, hogy Subotica minden rendes halkedvelő polgára, ha halra jó étvágya, kiballag a halpiacra, ahol csak palicsi illetőségű halak kapnak letelepedési engedélyt. A paktumot mindmáig hűségesen betartották mindkét részről, annál is inkább mivel a csinos és jóképű kárászok, becses pontyok mindenképen kielégítették a halszerető embereket és amilyen arányban fogyasztott a közönség, ugyanolyan tempóban szorgalmasan szaporodtak a gyöngehusu szolid halak. Uglátszik a halvilág sem szolidaris, ott is vannak széthúzó, mert most az ellenzék intrikája diadalmaskodott, a legutolsó pótválasztáson a palicsi szélsőjobb kibukott és a dunai baloldal, az intranzingens, konok csukapárt hatalmas fölénnyel győzött. De hogy az olvasó ne türelmetlenkedjék sokáig, elmondjuk a rémes históriát úgy, ahogy megesezt.

A suboticei városi tanács szerződészegést követett el, titokban lepaktált a pancevói hírhedt főbizalmaival, az összes csukaerőket koncentrálták és fényes nappal puccsot kíséreltek meg Subotica uccáin, amely a legteljesebb mértékben sikerült is. A pancevói különítmény különvonattal futott be Suboticára állig felgyevert harcakkal. Az egész merénylő olyan ravaszul volt kieszelve, hogy még a legszemfülesek sem gyanították semmit.

Kedden délután ötóra tájban a korzó végén tömör, nehéz harciszekerek tuntek fel és gördültek végig, szinülig telve ádáz, mindenre elszánt, dühös harcossal felkelőkkel, akik szinleg békésen fekdültek egymás hegyén, hátán, némelyik erőltetett közönnnyel ásított, de a szekér fenekén fenyegetően villogtak a hatalmas uszonyok... A menet elején ijesztő, másfélméteres harcra haladt, valóságos harcra Coriolanus, folyton harcshajszát pödörgette, szeméi vérben forogtak és uszonyait cézari göggel lóbázta a két oldal sorfalat álló, éljenző tömeg felé.

A főharcának harcaskörökben is nyilvánvalóan nagy respektusa lehetett, mert mindenki kitért előle. A város házában a tanács, a rendőrség és a hivatalnoki kar fogadta a bevonulókat. A rövid üdvözlőbeszéd elhangzása után a beözönlő túrelmetlen plebs sorra végiggusztálta a dunai vendégeket és a 13 és fél dináros taksa lefizetése után gyöngéden átkarolta a kipécézett halbredőket lakásukra kalauzolták. Csak a gonosztekintetű harcasközhöz nem mert nyulni senki. Az ő 28 kilós, impozáns alakja félelmet gerjesztett a háziasszonyokban és tiszteletteljes távolságra húzódtak tőle. A többiek nem voltak ilyen rátartósak és félóra múlva diadalmas szakácsnék tipogelő libasorban a város háza kiskapujából délceg harcakkal az oldalukon. Valóságos ütközetek folytak némely csinosabb ifju halért. Tisztes, többgyermekes családanyák dulakodtak vad féltékenységgel a gesztusos csábítókért.

Mint palicsi tudósítónk jelenti, a palicsi halak rendkívüli közgyűlést hívtak egybe a strandon és a pártkonferencián egyhangulag tiltakozást jelentettek be dunai kollegáik piszkos konkurenciája ellen. A konsternáció okozta méltatlankodás elemi erővel tört elő a felháborodott halhólyagokból és more hápogások kíséretében a legkiméletlenebb retorziót követelték. Az ülés megnyitása igen viharos volt. A demokratikus hajlamú ösz elnök békítő uszonycsapkodásait a tulzó k. k. (kommunista kecségék) frakció vezére ilyen gunyosan torkolta le:

Maga vén csibész, még kimeri nyitni a kopolyujját! Beszéljünk inkább az ikra csempészéséről! Mi van a pótdóval? — de tovább nem folytathatta a szerencsétlen, mert horogra került és egy láthatatlan kéz elvonszolta a víz fölé. A karzat ezalatt egyre dörömbölt és zavarta a vizet. Különösen a csukapárt és a kecségéblok nyugtalankodott. Az ösz elnöknek, aki közel nyolc esztendőn át szolgálta hűségesen a halközügyeket, a megökönyödéstől szálla akadt a torkán. Az aktív forradalmi ifjuság reformációt és jobb erkölcsöket követelt. — Kint vagyunk a vízhől! Mondjon le! Szégyene a halkársadalomnak! Mindég a fess halnók lábikrái után futkos!

Az ösz elnöknek farkába tódult a vére, nem bírta a rohamot, gyöngye hólyagja megpukkadt. A rémült harusperek és márgusok eztrossz jelnek vélték, pikkelyeik vézesen felborzolódtak, a dermedt vízben szörnyű átkot bugyborékolnak a farkalankodó ellenzékre és a legélesebb rezkét követelték.

— Ikrás futuristák, bolondok! — szisztegték a kapitalista halak — romlásba döntik a nemzetet.

— Vén szemfogatók, reumás burzsujok! — hörgött hangtalanul egy ifju hal — megyünk a népszövetség elé! Hallatlan!

A továbbiakról nincs tudomásunk, mert a lázongók hidegvérrel proklamálták a köztársaságot és elvágtak minden összeköttetést a külvilággal. Egyelőre szigorú bojkott alatt állanak. Csupán egy óvatos kecsége forradalmár nyilatkozata szivárgott ki a tóból, amelyből ennyit sikerült lejegyezni.

— Beszélhetünk ezeknek, egyik kopolyujukon bemegy, a másikon meg kil... (T.)

A magyar miniszterelnök

és pénzügyminiszter Párisba utaznak

Tárgyalni fognak Poincaréval és a jóvátételi bizottsággal

A budapesti lapok kedden hírt adtak arról, hogy gróf Bethlen István magyar miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter hivatalukból néhány napi szabadságra mennek, hogy ez idő alatt nyugodtan foglalkozhassanak bizonyos nagyfontosságú gazdasági és pénzügyi kérdések elintézésével.

Ezzel a hírrel kapcsolatban a beogradi lapok párisi jelentés alapján azt közlik, hogy *Bethlen és Kállay Párisba utaznak,* hogy ott az illetékes tényezőkkel fontos politikai kérdésekről és a jóvátételi kérdéssről tanácskozásokat folytassanak. A hír szerint báró Korányi Frigyes párisi magyar követ már előkészítette a kormányelnök utazását és hivatalos értesítést kapott a francia kormánytól, hogy *Poincaré hajlandó a magyar kormány tagjaival tárgyalni.* A jóvátételi bizottság szintén tudomásul vette a bejelentett látogatást.

Hír szerint Poincaréval elsősorban *politikai jellegű kérdések* kerülnek szóba, kérni fogják továbbá a francia kormány támogatását Magyarország jóvátételi kötelezettségeinek megállapításánál. *Kállay* pénzügyminiszter ezenkívül részletes elabórátumot fog a jóvátételi bizottság elé terjeszteni Magyarország gazdasági és pénzügyi helyzetéről, hogy a bizottság ennek ellenében engedékenység tanúsítson Magyarország jóvátételi kötelezettségének megállapításánál.

Erőszakoskodott-e

Bánffy Miklós Poincaréval?

A volt magyar külügyminiszter sajtópöre

Budapestről jelentik: A budapesti törvényeszek szerdán kétféle sajtó utján elkövetett becsületsértés címén vonta felelősségre dr. *Milottay* Istvánt, a *Magyarság* című napilap felelős szerkesztőjét.

A *Magyarság* 1922 november 10-iki számában »*Bánffy látogatása Poincarénál*« és november 11-iki számában »*Bánffy párisi utia*« címen cikkek jelentek meg. A cikkek elmondották, hogy *miként akarta meglátogatni gróf Bánffy Miklós, Magyarország akkori külügyminisztere Poincarét.* Gróf Bánffy Párisba érkezve telefonon felhívta a miniszterelnökséget. Poincaré titkára jelentkezett, aki bejelentette, hogy a *miniszterelnök nem tud időt szakítani a látogató elmagadására.* Bánffy nem nyugodott, újból telefonozott és újabb kitérő válasza után kocsiba vágta magát és *egyenesen a miniszterelnök palotába hajtattott.* Ott a titkár zavartan hebegett, mire Bánffy olyan magatartást tanúsított, hogy az előszobában mindenki figyelmét felhívta magára és a jelenetnek csak nagynehezen sikerült véget vetni. A rákövetkező napon azután Bánffy elutazott Párisból.

A második cikkben a *Magyarság* ezeket az állításokat újabb részletekkel egészítette ki.

Milotay István kihallgatása során kijelentette, hogy a **Magyarság** olyan forrásból kapta a cikkek tartalmát, amelynek szavahihetőségében nem volt oka kételkedni, ezért iratta meg a cikket. Közérdek indította a cikkek megírására, mert — mondotta Milotay — a külügyminiszternek minden lépésére vigyázni kell, mert másképpen árt az állam érdekeinek. Kéri Bánffy Miklós gróf kihallgatását.

Ugy Milotay, mint Bánffy ügyvéde kéri a valódiság bizonyítását, a mit a bíróság el is rendelt és a tárgyalás újabb határnapját akkor fogják kitűzni, ha Bánffy Budapestre érkezik.

PUCERÁJ

Hosszu szoknyák a korzón

Nem érdemes törni a fejet azon, hogy miért változik folytonosan a divat? E-re a kérdésre sem lehet más választ adni, mint amit a felekezeti jellegű viccekől ismert Móriska papája mondott, amikor fia, nápolyi utazásuk alkalmával mindenáron tisztáznia akarta azt a problémát, hogy miért füstöl a Vozuv? — Először is ráér, — jelentette ki az öreg — azután sabesz sincs... miért ne füstölne?

Mért ne változna a divat is? Engem ez az okoskodás teljesen kiégít s a magam részéről benne vagyok abban, hogy a divat időről-ídrőre, évről-évre, szezonról-szezonra változik. Azonban a divat változásával szemben is — mint mindennel szemben — támasztok egy követelményt, azt tudniillik, hogy ez a változás a fejlődés irányában történjék és ne ellene. Amikor néhány évvel ezelőtt, a rövid szoknyák divatja hódított teret, kétségtelennek kellett találnom, hogy a divat végre valóban hadat üzent a konvencióknak és be kellett látnom, hogy a dérdígerő kurta alj, amelyet alig kilencvenháromeves ónamám *csuhaj-de-modern-vagyok!* — kiáltással magára öltött, tulajdonképpen a haladás drappszinü forradalmi lobogója. A kurta szoknyák csakugyan nem jelentettek visszatérést a multhoz, ez tagadhatatlanul új volt és ezért néztem elégedetten a karsu bokákat és ingerlő vádlikat szabadon hagyó rövid szoknyát s istenbizonny nem a térd fölött kivillogó harisnyakötő miatt... *Hony soit, qui mal y pense*, mint az egyszeri angol király mondotta a strampfbándiról, amikor a sokkal előkelőbb hangzású térdszalagrendet alapította. Ugyvan, átkozott legyen, aki rosszat gondol, annál is inkább, mert a rövid szoknyák divatjához egy nagy német városban volt szerencsém, ahol ingerlő bokák és karsu vádlik fölöttébb ritkán láthatók, mert a helybeli hölgyek annyira előszeretettel viselnek utcai ruhához és estéli toalettekhez egyformán valódi Bösendorfer-féle zongorálábakat, hogy az ember szemé önkéntelenül a pedált keresi, amikor negyvenkettes cipőjükre pillant. A kedves, drága német nők általában nagy lábon élnek, de, ha nem is nekik találták ki a rövid szoknyák divatját, hordják mégis rendületlenül...

Amikor elkerültem onnan, nem tagadom, örültem kissé, hogy nem látom többé ezeket a bokákat és vádlikat és azt sem tagadom, hogy kellemetlenül lepett meg, amikor a subotical korzón megpillantottam a hosszú szoknyákat, amelyek minden lábat és bokát láthatatlanná tesznek. Hát ezt is lehet? Az új divat a hosszú szoknya divatja, másutt is próbálkozott, de — sajnos — ott csúfosan megbukott. Minden nőt, aki hosszú szoknyában jelent meg, meggyanúsítottak azzal, hogy csunya lába van és ez hatott. A gyanu ől: megölte a hosszú szoknyát, amely ugyszólván napok alatt tűnt el a Kärtner-strasseról s az Unter dem Lindenről és diadalmasan foglalta el régi helyét a rövid, amely eloszlat minden gyanút, amikor leplezetlenül mutatja be — a csunya lábat. Nem azért... de felvetem a kérdést:

csunya lábuk van talán a subotical lányoknak és asszonyoknak, hogy sleppes ruhát kezdenek viselni és magánszorgalomból söprik fel a korzón a híres subotical port? Ha nem, akkor miért pártoltak el a rövid szoknyától, minek tértek vissza a hosszúhoz, miért csaptak fel a divat reakcióinak? A hosszú szoknya ellentétes a divat fejlődésével... és nem a bokák miatt mondom... de valószínűleg betegégya a bacillusoknak. Hölgyeim, nem félnek a baciktól? Ez is reakciós vonás különben. Az egész fejlődés és haladás annyi csak, hogy az ember többé nem az oroszlanoktól fél, mint ötezer év előtt, hanem a bacillusoktól. Hígyjék el nekem, rossz fényt vetne a subotical nőkre, ha kiderülne rólok, hogy nem a bacillusoktól tartanak, hanem az oroszlanoktól.

Éppen ezért tisztelettel indítványozom, hogy térjünk vissza a rövid szoknyákhoz!

Skiz.

Torontálmegye törvényhatósági gyűlése

Felomelték a megyei tisztviselők pótlókat

Becskekről jelentik: Torontálmegye és Temesmegye törvényhatósági bizottsága szerdán délelőtt tartotta meg közgyűlését Raics Szvetiszláv alispán elnöklété alatt.

A közgyűlés legfontosabb tárgyát a vármegyei szabályrendelet módosítása képezte abból a célból, hogy a megyei tisztviselők napidíjait az állami tisztviselők illetékeinek megfelelő arányban emeljék fel.

A közgyűlés engedélyt adott Jeremievic mérnöknek, hogy Vranjevón villanytelepet létesíthessen. Elintézték továbbá a *cséplési engedélyek* hosszú idő óta luzódó ügyét is, amely ezelőtt a főszolgabírák hatáskörébe tartozott. A megyegyűlés elhatározta, hogy az engedélyek kiadását a jövőben a községi előjáróságokra bizza és a főbírák, mint rendőrhatalóság, csak vitás esetekben döntenek az engedélyek ügyében.

Márkus Márkó azt indítványozza, hogy a vármegye kétszázmillió dinár hitelt kérjen az egyes szakminisztériumoktól a megyei utak megjavítására.

A községi jegyzők, segédjegyzők és községi alkalmazottak drágasági pótlókat az állami tisztviselők pótlékainak megfelelő összegre emelték fel. Azok az alkalmazottak, akiket pótlék nem illet meg, a jövőben legalább 600 dinár havi fizetést kapnak. A nyugdíjas jegyzők és a jegyzők özvegyei ugyanolyan drágasági pótléket kapnak, mint az állami tisztviselők hasonló csoportja.

Fényképészek

legelőcsőbb bevásárlási forrása

Tenner optikus cég

Subotica, Kr. Aleksandra ul. 11.

Agia, Hanff, Verax, Mimosa, N. P. G. Satrap, Cellofix s.b. cikkek gyári lerakata. Állandó verőimnek legmegszembemelő kedvezmény az eredeti g árú árakból!

Kérjen árjegyzéket!

Vidéki megrendeléseket azonnal jól csomagolva pontosan intézzük el!

HIREK

Lángi Viktor:

Litánia

Ó, éjszakám hajnala!
Ó, álmaim őrangyala!
Te könnyes szemmel nevető
Te szízi szívvvel szerető

Te mindig engem pártolól,
Te soha el nem pártolól!
Vigasztaló és ápolól!
Te jó, te hü! Te hü, te jó!

Mivel telnek a napjaid?
Tán öntözöd virágaid,
Tán nyútt ruhákat foltozol
És élente sikoltozol?

Az égbe tép a sikolyod
S reggelre elszáll mosolyod
És elboroznak szelid,
Bánatos, szép szemöldökeid.

A hajad mint az őszl est,
Amit a hold ezüstre test,
A lépted zeng, mint a zene,
A padló mintha csengene.

Ha küzködök, ha vétkezem,
A kezre emlékezem,
Mért nem vagyok most is veled,
Lázás, nyűszörgő kisdeded...

Fejem öledbe hajtandám,
Fehér kezud omolna rám
És mondanám, mint hajdanán:
Anyám! Anyám! Anyám! Anyám!

— **Tisztviselők küldöttsége a királynál.** Beogradból jelentik: Az összes tisztviselő-egyesületek elnökei együttesen küldöttségben jelentek meg Alexander király előtt, akitől jogos kivánságaik támogatását kérték. A király válaszában kijelentette, hogy a tisztviselőkérdéssel állandóan foglalkozik s megígérte, hogy mindent meg fog tenni a kérdés azonnali rendezésére. A király több mint félórát elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

— **A bolgár választások.** Szófiából jelentik: A választások eredményének lezárása a földművespárt győzelmét még nagyobb arányúnak tünteti fel, mint az első jelentések. A végleges eredmény a következő: földművespárt 214, kommunista 16, fekete blokk 14, szociáldemokrata 1.

— **Klicin Mita állapota válságos.** Noviszadról jelentik: Klicin Mita, az ismert Protics-párti politikus, aki — mint ismeretes — a multkorában Vrsacon megbetegedett, állapotá oly súlyos, hogy minden pillanatban katasztrófa bekövetkezésétől tartanak.

— **Földrengés Szokopljén.** Beogradból jelentik: Szokopljénben kedden éjjel néhány gyöngébb földlökést észleltek.

— **Radics-párti tüntetés egy temetésén.** Szarajevóból jelentik: Kedden temették óriási részvét mellett Szocso Jurait, a néhány nap előtti éjjeli összeütközés áldozatát. A templomban Behmen muzulmán és Szudaries Radics-párti tartottak beszédet, a temetőben pedig Badovinnac. Mindhárom beszéd élesen támadta a kormányzati rezsimet. Bár nagy katonai és csendőri készenlét volt, incidens nem történt. A *Hrvatska Slogát* és a *Pravdat*, amelyek Szocso haláláról cikket közöltek, elköbozták.

— **Eljegyzés.** Lörinc Gizike és Steiner Mátyás jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Áthelyezés.** Noviszadról jelentik: Mahler Béla postafőmérnököt, a postaigazgatóság osztály-vezetőjét hasonló minőségben Szarajevóba helyezték át.

— **A spanyol parlamenti választások eredménye.** Madridból jelentik: A parlamenti választások eddigi eredménye szerint megválasztották a liberális koalíció 85 tagját és 38 konzervatívot, 23 mandátum megoszlik Maaua, Cierva, a független köztársaságiak és egy szocialista között. Egészben véve a parlament eddigi összeállítása nem igen változott. A kormánynak ismét 50 főnyi többsége van.

— **Helybenhagyás után — helyreigazítás.** Megirtuk tegnap, hogy vasárnap délután Adán a kávéházban alaposan összeverte az egyik rendőrközeg Krausz Miksa zagrebi kereskedőt. Ma Gobincsiés adai rendőrfelügyelő annak a közlését kéri, hogy Krausz Miksát nem ő verte meg, hanem Ponov Bogulyub örvezető. Mi ezt a helyreigazítást kétségel leközöljük, mert azt hisszük, hogy az adai rendőrfelügyelő a rendőrfelvezetővel szemben egyéb megtorlást is alkalmaz, mint ezt a helyreigazítást.

— **Bartók Béla Párisban.** A párisi Théâtre des Champs-Élysées-ben négy estén át nagyszabású hangversenyeket rendeztek Walter Straram vezénylete alatt, aki érdekes ciklusban mutatta be zenekarával a mai modern zeneművészetet nemzetközi vonatkozásában. Francia, orosz és olasz, német komponisták, mint Debussy, Ravel, Musszorgszki, Stravinszki, Malipero Strauss Richárd művei mellett előadásra kerültek Bartók Béla kompozíciói is. A kiváló zeneszerző egyedül képviselte a magyar zeneművészetet és műveivel rendkívül nagy sikert aratott.

— **Csicserin és Kraszin a terroruralom feltámadása ellen.** A Havas-ügyökség jelentése szerint Csicserin, Kraszin és a pénzügyi népbiztos erőlesen tiltakoztak az oroszországi terroruralom újra való feléledése ellen, mert ez a politika megrendíti a külföld bizalmát. Kraszin kijelentette, hogy ha ez a politika érvényre jut, megvállik a politikai élettől.

— **Hirtelen halál.** Szerdán délben a subotical járásbírósnál alkalmazott Kaplarski Mladen 50 éves hivatalnok a hivatali helyiségben hirtelen rosszul lett és néhány perc alatt meghalt. Halálát szívizéllődés okozta.

— **A sarajevói diákok ellenőrzése.** Sarajevóból jelentik: A boszniai tartományi kormány elrendelte, hogy a sarajevói középiskolák tanulói a jövőben fejtűnt jelvényt tartoznak viselni, hogy így könnyen ellenőrizni lehessen őket.

— **Szinészkongresszus Splitben.** Splitből jelentik: Az országos színészegyesület június havában Splitben országos kongresszust rendez.

— **A villanyórak kölcsöndíja.** A subotical villanytelep az árammérő órákért január elseje óta havi négy dinár kölcsöndíjat szedett. A városi tanácsnak az volt az álláspontja, hogy csupán havi egy dinár bérösszeg felszámítása jogosult. A villanytelep igazgatósága megfeleltette a tanács határozatát és beadványában részletesen kifejtette, hogy az órabéletek emelése arányban van az órák javítására és karbantartására fordított kiadással s így teljesen méltányos. A beadványt a szerdai tanácsülés tárgyalta és úgy döntött, hogy a villanyórak kölcsöndíja április 1-től kezdve négy dinárra emelhető, azonban a januártól mostanig szedett különbözetet a feleknek vissza kell téríteni.

— **Megszüntetnek néhány postamesteri állást.** Noviszadról jelentik: A novisadi postaigazgatóság elhatározta, hogy azokon a helyeken, ahol a község nem járul hozzá a postaszolgálat fenntartásához, a postamesteri állásokat megszünteti. Ezt az intézkedést a postaigazgatóság csak akkor hajtja végre, ha az új megyei hatóságok megkezdik működésüket.

— **Uj toronyt kap a staribecsei templom.** A katolikus hívek adakozásából lehetővé vált a staribecsei római katolikus templom tornyának átépítése. A munkálatok már a héten megkezdődtek és a régi torony lebontását rövidesen befejezik. Az új torony körülbelül 15 méterrel magasabb lesz a réginél s annak felépítése maga után vonja a templom homlokzatának átalakítását is. A templom udvarának parkírozása és a templomnak renoválása a különben is számos főter szépségét nagyban fogja megnövelni. Az építkezésekhez szükséges összeget *Petrányi Ferenc* apát-plébános gyűjtötte össze.

— **Adomány.** K. A. tanár úr egy elszámolásból kiolyólag szerkesztőségünk útján 545 dinárt juttatott a Singer Bernát zsidó szeretetbázis javára s 100 dinár a Lányi-emlék céljaira. Mindkét összeget rendeltetési helyére küldtük.

— **Letartóztatott katonaszökevény.** Novisadról jelentik: A rendőrség letartóztatta Beren Mártont a negotini 9-ik gyalogezred őrnesterét, akinél tíz darab különféle névre szóló szabadságlevelet találtak. Beren kihallgatása során azt mondta, hogy megunta a katonai életet és azért jött Novisadra, hogy valami polgári foglalkozást keressen. A rendőrség megkereste a negotini katonai hatóságokat, hogy a letartóztatott őrnesterről felvilágosítást szerezzen, mert az a gyanú, hogy valamilyen büncselekmény miatt hagyta ott a katonai szolgálatot.

— **A haranyai menekült földművesek a Vajdaságban követelnek földet.** A „Vreme” novisadi jelentése szerint azok a haranyai menekültek, akiket Délserbiában az Ovese Poljén akartak letelepíteni, visszatértek Novisadra. Vezetőjük kijelentette, hogy Ovese Poljén nincs alkalmas terület a letelepedésre. Különböző is már késő van a szántásra és hiányoznak a legszükségesebb építőanyagok. A menekültek a kormányhoz fognak fordulni, hogy a Vajdaságban adjanak nekik földet. A súlyos körülmények dacára mégis 20 család Ovese Poljén maradt, ahol állandóan letelepedtek.

— **Agyonlőtte a pajtását.** Ifj. Nagy János staribecsei gazda tanyáján hét óra délután halállal végződő szerencsétlenség történt. Nagy János kiment a tanyájára s ott egyik béresének átadta vadászfegyverét azzal a figyelmeztetéssel, hogy legyen óvatos, mert a fegyver töltve van. A béreslegény az átvett fegyverből nyomban ki is vette a töltényeket, de mikor az istállóba lépett, azokat újból a fegyverbe tette s a puskát úgy akasztotta fel a fogasra. A fogason függő fegyver szemetszurt az istállóba sompolygó kanászfegyvereknek s azzal babrálni kezdtek. A béres látva a gyerekek játékát, a fegyvert a szomszédos istállóba vitte át. Egy óvatlan pillanatban azonban a gyerekek ide is besurrantak s a puskát kézbe vették. A fegyver a játék közben elsült s a sörétek Kiss Illés 14 éves fia felsőtestébe fúródott. A szerencsétlen gyermek nyomban kiszendvedt. A bíróság még aznap kiszállt a szerencsétlenség színhelyére annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség.

— **Halál hurcolkodás közben.** Papp Mátyás béres Komáromi György staribecsei gazdálkodó tanyájára hurcolkodott. A butorokkal megrakott szekeret maga hajtotta. A lovak egy tovasielő autótól megbotkosodtak s a kocsit elragadták. Papp a butorok tetéjéről a lovak közé esett s a nehéz szekér is átment rajta, melynek következtében olyan súlyosan sérült meg, hogy mire az orvoshoz viték, akkorra kiszendvedt. Négy kis árvája maradt.

— **Elgázolta a kocsit.** Sentáról jelentik: Halász Sándor sentai kereskedője, amint az úttesten haladt, egy sebesen vágató kocsit elütötte. Halász súlyos sérüléseket szenvedett; eszméletlenül szállították be a sentai kórházba. A kocsit tulajdonosa, Lángos Milivoj gyulai kereskedő ellen megindult az eljárás.

— **Fehér Artur szavalóestélye.** A Fehér Artur tehetséges magyar szavalóművész május elsején, kedden este fél 9 órai kezdettel tartja meg a régi Lloyd udvarában szavalóestélyét a következő műsorrall: magyar költők Kőműves Kelemen, népballada stilszerű lantkísérettel. *Patell:* A Tisza, Az örült (németül is), Szeretlek kedvesem, Mert vagyok én a világon. *Ady:* Sírn, sírn, sírn... Hare a Nagyrall (Franyó fordításában: Allein mit dem Herre). *Kiss József:* Anyaszív. *Kassák:* Vers. *Patai József:* Haláltánc. *Héber költők:* Bialik: A pogrom dalaiból, Ibn Labbatáj: A nögyülölő, Jehuda Halevi: A vilhar. *Amerikai költők:* Poe Edgar: A holló. Walt Wittmann: Én. Lafontaine: Mesék. Shakespeare: Szonett. Jegyek már előjegyezhetők *Haumann Mór* könyvkereskedésében. Árak 20 dinártól 30-ig. Az ajtók előadás alatt zárva lesznek.

— **Agyonnyomta a kocsit.** Novisadról jelentik: Papp Mátyás urasági cseléd Staribecsejéről butorokat szállított kocsin a város határában levő egyik ézállásra. A kocsit utközben felborult és muga alá temette Papp Mátyást, aki sérüléseibe belehalt.

— **Kutyatüntetés Berlinben.** A berlini hatóságok intézkedésére, amellyel az eltartási adót 42—48000 márkára emelték, elhatározták a háztulajdonosok, hogy kutyáikkal együtt tüntető felvonulást tartanak a városháza előtt. Ha a városi tanács nem vonja vissza rendelkezését, akkor a kutyatüntetés legközelebb megtartják.

A berlini kutyák

— **Uram, — mondja a kutya-bizalmiférfi az is család.** Aki azt mondja, hogy ez a mai élet kutyának való.

— **Eltemették a halálgár áldozatait.** Budapestről jelentik: A Fecekcsetai robbanás áldozatait szerdán délután temették el óriási részvét mellett. A munkásság nevében *Kethly Emma* és *Farkas István* nemzetgyűlési képviselők mondtak bucsuztató beszédet. A szociáldemokrata-párt felhívására a temetés idején délután két óraker minden budapesti gyárban és műhelyben tíz percre beszüntették a munkát.

— **Elhalasztották Tichon metropolita pörét.** Helsingforsból jelentik: A szovietkormány elnapolta Tichon metropolita bűnpörének főtárgyalását, hogy a Theodosius püspök ellen indított bűnpör főtárgyalásával egy időben tartsa meg.

— **Dr. Kellert Benő ügyvédi irodáját** Pasiceva ul. 5. sz. alá (edénypiac) helyezte át.

— **Prima gépszijakat gyárt** Meklus Károly Novisad, a selyemgyárnál.

— **A Dunából kifogták egy eltűnt tőzsdebizományos holtestét.** Budapestről jelentik: Dunapataj községében a Dunából esütörtökön egy ötven év körüli férfi holtestét fogták ki. Az írásokból és a személyleírásból megállapították, hogy az illető *Hirtenstein Ákos* budapesti tőzsdebizományos, aki négy héttel ezelőtt 79 millió passzív hátrahagyásával eltűnt Budapestről és azóta a rendőrség körözte. Bizonyosnak látszik, hogy *Hirtenstein* bukása miatt öngyilkosságot követett el.

— **Az Ut az S. H. S. királyság** egyetlen magyar nyelvű *aktivista* lapja. Mindenütt kapható. Ára 3 D.

— **Dr. Andrejevics Andra** fogászati specialista fogorvos és technikai műtermel egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is *Aleschur*, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel. d. c. 9—12 és d. u. 2—5-ig *Kralja Petra* Park 7. számú házban az *emelen* (volt Reich-palota). Telefon 4—52.

KÖZGAZDASÁG

— **Vasuti menetrend-konferencia Gruzban.** A Dubrovnik melletti Gruzban a legközelebbi napokban a közlekedésügyi minisztérium és a vasutigazgatóságok megbízottai konferenciát tartana a június 1-én életbe lépő nyári menetrend megállapítása végett. A tárgyalásokon a postafüggetti minisztérium megbízottai is részt vesznek, hogy a postai szállítványok kérdését is szabályozzák.

— **Petrovics Brankó dr. a novisadi tőzsde jogügyi tanácsosa.** Novisadról jelentik: Petrovics Brankó dr. volt sentai polgármestert a novisadi tőzsde jogügyi tanácsosnak alkalmazta. A volt polgármester már el is foglalta hivatalát.

— **A Narodna Banka kimutatása április 15-ikén:** *Aktívák:* Ércfedezet: 352.5 millió dinár (5.7 millióval több, mint április 8-ikán). *Kölcsönök:* 1.467.6 millió (+0.2) korona beváltási számla 1.238.2 millió. *Ideiglenes becserélési számla:* 297.5 millió (—1.5), az állami birtokok értéke 2.138.3 millió. *Különböző számlák egyenlege:* 151.3 millió (+49.3), összesen 8.500 millió dinár. *Passzívák:* Befizetett részvénytőke 19.1 millió (+0.3), tartaléktőke 5 millió (+0.1), *bankjegyforgalom:* 5.435 millió (—1.9), az ideiglenes becserélés állami számlája 297.5 millió, állami követelések 172.4 millió (+26.2), *különböző tartozások:* 533 millió (+27.9), az állam követelése az elzálogosított birtokok feletben 2.138.3 millió dinár, összesen 8.600.6 millió dinár. *Váltókamatláb:* 6. lombard-kamatláb évi 7 százalék.

— **A „Commercia” r.-t. közgyűlése.** Mult hó 29-én tartotta meg a Commercia r.-t. ez idei rendes évi közgyűlést, melyen a beterjesztett évi mérleget és zárszámadást a megjelent részvényesek a felügyelőbizottság jelentése alapján és többek hozzászólása után egyhanguan jóváhagyták és a lelépő igazgatóságnak a felmentvényt megadták. — Több javaslat elfogadása után, megválasztották az új igazgatóságot és felügyelőbizottságot, melybe a következő új tagok választottak be: *Petar Nikezić* és *Gojko Germanović* a Beogradska Ujedinjena Banka Beogradi igazgatója, *Vasa Rajković*, a „*Patvia*” serumgyár igazgatója és *Steván Šević*, a Beogradska Ujedinjena Banka suboticei fiókjának igazgatója; új felügyelőbizottsági tag: *Nagy Simon*, a Beogradska Ujedinjena Banka suboticei fiókjának igazgatója.

SPORT

— **Bajnoki döntőmérkőzés.** A suboticei futballderbyt jelentő: Bácska—Sand mérkőzés vasárnap dől el a Bácska Sombori-uti pályáján. A két rivális találkozása, amely mindig kiemelkedő sport-esemény-számba ment, ez alkalommal még érdekesebbnek ígérkezik. A Bácska ugyanis, amely az idei bajnoki táblán gólaránnyal a Sand mögött áll, valószínűleg mindent el fog követni, hogy a Sandot legyőzze és ezzel a bajnokság élére kerüljön. A Sand viszont kétségbeesetten fog küzdeni azért, hogy vezető állását továbbra is megtartsa, amit csak úgy tud elérni, ha legalább is eldöntetlenre végez ellenfelével. A papírformák szerint a Sand a mérkőzés favoritja, tekintettel arra, hogy a Bácska régi játékosai egyrészt nélkülözni kénytelen csapatot tehát ma pár góllal rosszabb a tavalyinál. A Sand ezzel szemben teljesen komplett csapattal áll ki, megerősítve *Krausszal*, akinél a csapatban veszi nagy hasznát az erőlyesnek ígérkező *Küzdelenben*. A mérkőzés délután négy óraker kezdődik.

— **Vasárnapi futballprogram Somborban.** Somborban, akárcsak Subotican, vasárnap találkozik a két rivális: A Sport és az Amatőr, amely sombori viszonylatban ugyanazt je-

lenti, mint az F. T. C.—M. T. K. küzdelme Budapesten. Eddig az Amatőr volt ugyszólván minden esetben a győztes, most vasárnap azonban több mint bizonyos, hogy megfordul a kocka és a Sport lesz a dicsőség. Mindkét csapat a legjobb tizenegyesét küldi harcba, amely nyilvános és érdekesnek ígérkezik.

— **Revánsmérkőzés Beograd—Novisad között.** Mint Beogradból jelentik, vasárnap Beograd és Novisad válogatott csapatai Beogradban revánsmérkőzést játszanak, melynek jövedelmét a jugoszláv olimpiai-alaphoz csatolják.

— **Olaszország kardvívói résztvesznek a magyar bajnoki versenyeken.** A május 5-én megtartandó magyar bajnoki kardvívó versenyekre Olaszország is küldi vívóit. Az o'asz vívó-szövetség értesítése szerint a legjobb olasz vívókból állít össze csapatot a magyar bajnoki versenyekre.

TŐZSDE

— **Novisadi terménytőzsde, április 25-én.** Az irányzat változatlan. *Összeforgalom:* 01 vagon leginkább tengeriben és lisztben. *Búza,* bácskai állomáson 450 dinár, tengeri prompt 262.50 dinár, gumbólyú 267 dinár, utban levő áru 265 dinár, defekt végállomás garanciával, dalmáciai 292.50 dinár, bánáti smederovói 277.50 dinár, defekt tengeri 185 dinár, májusi 262.50 dinár, liszt szerémi állomáson 0-ás s 685 dinár, bácskai állomáson 0-ás s 690 dinár, hat és feles kenyér 450 dinár, árpa bácskai 325 dinár, zab bácskai 290 dinár, korpá bácskai 155 dinár.

— **Zürich, április 25. Zárlat:** Berlin 0.0180 (00185), Holland 214.75 (215.50), Newyork 548.50 (550.25), London 25.51 (25.58.50), Páris 37.30 (36.75), Milano 27.175 (27.50), Prága 16.36 (16.39), Budapest 0.10.50 (10.75), Beograd 5.60 (5.55), Varsó 0.01125 (00117), Bécs 000.77.25, Bélyegzett 000.75.25.

— **Budapest, április 25.** A devizaközpont jegyzései: *Devizák:* Amsterdam 1954—2014, Beograd 51—53, Berlin 16—18, London 23210—23810, Milano 247—257, Newyork 4990—5110, Páris 339.50—349.50, Prága 149—155, Varsó 10.30—11.50, Bécs 7—7.30, Zürich 910—940, Bukarest 25—27, Napoleon 18400. *Valuták:* Dinár 51—53, Német márka 16.50—18.50, Angol font 23235—23835, Lira 252—262, Dollár 5010—5160, Francia frank 344.50—354.50, Szokol 149—155, Osztrák korona 705—735.

— **Értéktőzsde:** A szerda magánforgalom irányzata tartott volt. Kevés áru jelentkezett, egy árnyalattal emelkedett az árfolyam. A kosztpréz 3.5—4% volt.

— **Ártolyamok:** Salgó 158—159.000, Ált. Kőszén 370—371.000, Goldberger 20.000, Spódium 42.500—43.500, Tröszt 26.500—27.500, Osztrák Hitei 14.300, Klotild 19.000, Danica 21.000, Cukor 500—505.000, Izzó 92—93.000, Államvasut 100—108.000, Brassói 82.000, Olaj 24.000, Athenaum 35.000, Georgia 167.000, Schlick 24.000, Rigler 23.000, Telefon 38.000, Rima 27.000, Hofferr 62.000, Uriány 245.000 áru, Ófa 53.000, Pálfalvi Úveg 24.500, Viktória Butor 3200, Magyar Hitei 45.000, Kohó 105.000, Nova 26.000, Phöbus 14.300, Szalámi 9000 és Kaszab 18.500—19.000.

A Bácsmegyei Napló 112-ik számához

Aki június 30-ig ezeket a szelvényeket összegyűjti és beküldi, az 1/2 évi időtartamra baleset ellen

1000— dinár erejég halál

2500— dinár ere éig rokkantság

esetére a

Rossija-Foncière

biztosító és viszontbiztosító társaságnál díjmentesen biztosítva lesz

— **I. M. Ovdia** beogradi ügyvéd, telefon 1548. Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levelez: szerbül, magyarul és németül.

Kemal pasa zsidó

— Alkalay főrabbi Kemal származásáról —

Most kezdődik a második lausannei konferencia, amely ismét a török kérdésre és Kemal pasára irányítja a világ érdeklődését.

Néhány héttel ezelőtt a *Morning Post* repitette először világgá azt a szenzációs hírt, hogy a török megújulás vezére, a híres Kemal pasa, tulajdonképpen nem is török, hanem zsidó származású. A hírt világszerte nagy kételkedéssel fogadták, pedig annak valóban tárgyi alapja van.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársának alkalma volt erről a kérdésről beszélgetést folytatni a balkáni zsidók történetének egyik legalaposabb ismerőjével, dr. Alkalay szerbiai főrabbiával, aki a következőket mondotta el Kemal pasa származásáról:

— A XVII. század elején a szaloniki spanyol zsidó kolóniában egy új apostol tűnt fel, aki magát az új Messiásnak nevezte: *Sebbathai Zebi*. Sebbathai nagyon szuggesztív erejű agitátor lehetett, mert nemcsak magában Szalonikiben, hanem az egész Levantén és Kisázsiaiban, sőt még Lengyelországban és Oroszországban is nagyszámban akadtak követői. A mohamedán nép között is sok hívőre tett szert és tekintélye napról-napra növekedett.

— A vallási tekintetben türelmes török hatóságok nem vetettek ügyet az új szektára és békében hagyták agitálni az új prófétát és tanítványait, csak akkor fordult feléje a figyelmük, mikor Sebbathai Zebi dicsvágytól elragadtatva már valóságos államot kezdett alkotni az államban és diplomáciai cselzővényekbe kezdett. Akkor letartóztatták, de még börtönéből is sokáig nagy hatása tudott gyakorolni híveire.

— A török politikások ügyességére jellemző, hogy nem végezték ki a kezeik közt levő Messiást, mert nem akartak belőle martírt csinálni, hanem az életéért remegő fogollyal paktumot kötöttek. Sebbathai Zebi visszavonta tanait és legkitartóbb híveivel együtt áttért

a mohamedán vallásra. Evvel az egész veszedelmesnek indult mozgalom véget is ért. A mozgalommal szépszámu írott és képes emléke is megmaradt.

— A zsidóból így mohamedánná vedlett eretnekek legnagyobb része megint Szalonikiben telepedett le, de a társadalmi életből úgy a spanyol zsidók, mint a törökök kirekesztették őket. Kénytelen-kelletlen zárt, szinte ghettószerű életet éltek, kizárólag egymás között házasodtak. A zsidók a *mamini* (hivők) névvel illették őket.

— Gazdaságilag jól prosperáltak a megtért eretnek családok és talán éppen a társadalmi érvényesüléstől

való elzártságuk okozta, hogy a haladó és forradalmi eszmék mindig jó talajra találtak közöttük. Közülük indult ki az ugynevezett itju török mozgalom is, amely az első nevezetesebb lépést jelentette a korhadt török társadalom politikai és erkölcsi modernizálására.

— Kemal pasa is egy ilyen szaloniki eretnek-familiából származik, ami egyébként a spanyol zsidók között általánosan ismert dolog.

Vajjon mit szólna Friedrich István, aki diszkardot vitt Kemálnak, ha megtudná, hogy Kemal is ahhoz a fajhoz tartozik, amelyik ellen ő és hívei Magyarországon annyit hadakoznak?

Könyvek és olvasók 1923-ban

Írta: Szentteleky Kornél

Ott és onnan kellene kezdeni, hogy valamikor az olvasók a könyvvásárlók egy kicsiny, merev, előítéletkről körülhatárolt tömeget alkottak és a kiadók csendes, biztos üzleteket csináltak, mint öreg és óvatos disznókereskedők. Egy pár névvel lehetne jobban jellemezni az elhanyagolt és hovatovább elfelejtett időt: Herczeg Ferenc, Gyurkovics fiuk, Singer és Wolfner. Toinai Világ-lapja, Uj Idők, Szomaházy, Hulló falevél, Psylander, Heinrich Gusztáv, Mesék a varrógépről, Szabolcska Mihály, Farkas Pál. A Dunakorzón minden vasárnap délelőtt pofozkodtak a dzsentri fiuk, hétfőn párbaj volt a Lovas féle vívóteremben, a fontos mindig és mindenütt a póz volt, az uribecsület üres és ostoba hangoztatása, mely jól szabott zsakettot, avagy huszárátillát huzott lovagiakra. Mindez veszedelmesen hasonlított valamilyen Herczeg regényre. Adv Endrén, a Nyugaton mulattak és bárgyu paródiákat gyártottak a laposfejű zsuriuk, az izléstelenségek között hortyogó vidéki »uriházak«-ban Jókait olvasgatták meg Gárdonyit meg a Tolnai ajándékkönyveit, a zongorán a pesti orfeum legutolsó, citromvizes »slágere« jelezte a haladást és kulturát, álmatag leányzók pedig Farkas Imréért rajongtak és az ő versein pi tyeregtek a fehér hálósobában.

Azután háboru jött és lövészárók és az olvasók merv kicsiny tömege megváltozott, új, heterogén réteget vett magára, mint elindított lavina. A fronton az unalmat olvasással kellett elűzni. Az olvasók és könyvvásárlók száma megnövekedett: az unatkozók mellett az új gazdagok beállítottak a betűfogyasztók közé. A könyv ára pedig nem igen tartott lépést az ágaskodó drágasággal, olyanok is vehettek könyvet, akik ezelőtt maszatos kölcsönkönyvtárakból éltek: a gépirókisasszony, az ipari munkás, a kis tisztviselő. A háboru utolsó éveiben a könyvolvasás és a könyvvásárlás soha nem remélt arányokat öltött s ennek a hirtelen megnőtt étváagnak sietve akartak eleget tenni a könyvvel, az írói honoráriummal és a felárakkal, mint egy galicziai a cipőkrémrel vagy az elrejtett kristálycukorral.

Leginkább a regény fogyott, azután jöttek a politikai iratok s a munkások felvilágosító füzetek. Talán sohasem jelent meg annyi rossz magyar regény, mint a háboru alatt. A tartalmuknál csak a papíros lehetett rosszabb. A forradalmak, különösen a második forradalom, azután véget vetett a rosta nélküli könyvömlésnek, az olvasók óvatosabbak lettek, a könyvvásárlók pedig válogatosabbak. A könyv drá-

nyével megveszik azt a könyvet, gább lesz, a küzdelem keservesebb. A szomjuság is csillapodik valahogy, a közönség, amely márhólnapra lett olvasóközönség, kritikát keres és gyakorol. Hirtelen fellendül a sorsa a mostohán mellőzött »ismeretterjesztő« könyveknek, a lexikonszerű, magyarázgató, oktató, utmutató irásoknak. Ha végignézzük az utolsó két-három év könyvkiadásán, szemünkbe ötlök a sok tudományos, népszerűsítő vállalkozás: Pantheon ismeretterjáró, Mesterművek, Genius könyvtár, az ujjáéledt és virágzó Világ könyvtár, a Dick féle ismeretterjesztő könyvek, a Kultura és Tudomány diadalmas reneszánsza, Európa könyvtár, Műveltség stb. Az új olvasóközönség önmaga akarja megrostálni olvasni valóját. A munkás megélhetése nehezebb, nem adhatja ki kísérlet céljára a pénzét, a hadimilliomos az annyiszor kigunyolt izlését szeretné csiszolni és fejleszteni. Az új olvasó kijózanodott az olvasás első, mámoros gyönyöréből és már kritikus szeretne lenni. Sehol sem kap őszinte bírálatot és utbaigazítást, tehát önmagának akar kalauza és irányítója lenni a zajos, vásáros könyvesbódék között. Kritika, őszinte, cidek nélküli kritika nincsen, a napilapok megfizetett reklámokat hoznak csak, melynek csalogató üzleti céljait a gyakorlatlan szem is észre veszi. A betűre és szépségekre szomias könyvvásárló tájékozatlanul áll a sok hangos, csalós cím és szín előtt, mint tétova, tanyai tanító a Rákóczi uton. Ezért legkellendőbbek ma a népszerűsítő tudományos művek, melyekben utmutatást is lehet találni arra nézve, hogyan kell értékelni az írókat és a könyveket.

Ebből következik aztán a mai könyvkiadás másik, érdekes jelensége: a fordított művek népszerűsége. Soha még ilyen lázasan, ilyen sokat és ilyen rosszul nem fordítottak magyarra, mint manapság. Az olvasóközönség neveket, idegen neveket vásárol jó könyvek helyett. Az új kultura-szomjazók hallanak, olvasnak nagy idegen írókról, tehát habozás nélkül, a hozzáértő fölé-

A nagy rekord

Írta: Szadeker

Messze Amerikából, Clevelandból hozza a táviró az »érdekes« hírt, hogy egy hölgy 52 (mond: ötvenkettő) óráig és 12 percig *egyfolytában* táncolt s ezzel a teljesítménnyel tulszárnyalta a világ eddigi táncrekordját, amely rövid idővel ezelőtt egy texas-i urnak és egy ugyanodavalósi nőnek a dicsősége volt, akik 45 (azaz: negyvenöt) órán át ropták együtt a táncot. — hogy milyent, arról nem szól a krónika, akarom mondani: a telegráfdrót. Aligha volt csárdás, mert ezt a festői és fárasztó táncot még cleveland-i izmok és texas-i lábak se győznék ily hihetetlenül sokáig.

A rekordgyőztes hölgynek ugyancsak hatalmas izomzata és ellentállásra képes szervezete lehet, ha az erejére a szellemi képességeiről következtetünk, amelyek ugyancsak szerények lehetnek. Mert szellemes, művelt vagy csak polgárilag, háziassan okos nő nem ugrál ily sokáig.

Tisztelet az ilyen erőnek, szívósságnak, kitartásnak és — táncügyességnek, de az ember szívesebben látná ezt a rekordratörököt hatalmas energiát valami szebb és jobb cél szolgálatában. En például nem hiszem, hogy ez a pariorcótáncosnő anya vagy nagyanya leszárlaha. Mert aki elérkezett a nőiségnek e nemes betetőzéséig vagy komolyan készül erre a komoly szerepre, az aligha gondol arra, hogy megjavítsa a táncrekordot... Pedig ilyen kiváló fizikum, minő pro-

pagatív támasztéka lehetne a jól felfogott, termékenységre orientáldó anyaságnak! Biztos, hogy e rekordverő és rekordnyerő hölgy: nem anya. Mert ha egy nő már szoptatott gyermeket, van annyi méltóságérzeke és anyabüszkesége, hogy nem lapdázik a lábaival 52 óráig és hozzá még 10 percig azért, hogy a neve az újságba kerüljön s hogy konstatálják róla, miképp több kiizzadnivalója volt, mint azoknak, akik előtte tartották — de csak 45 órával — a világ táncrekordját. Oh, be csuf lehetet e szép nő, amikor ötvenkét óráig és tíz percig izzadt!

Istenem, ha elgondolom, hány derék katona guggolt több mint 52 óráig és tíz percig a lövészárkokban, és akár élve, akár halva hagyták el az ő »tánctermüket«, a nevük bizony nem került bele az újságokba. Névtelen hősök maradtak, akikről nem beszél senki... Nos, én megbosszulom magam a clevelandi hölgyön azzal, hogy nem nyomatom ki a diadalmas nevét s így megfosztom őt a Vajdaság elismerésétől. Azt hiszem, az olvasók nem fogják azt megreklamálni, s remélhetőleg velem együtt azt tartják, hogy az ilyen bravur nem nyitja meg senki előtt a halhatatlanság csarnokának a kapuit, sőt még a rápazarolt nyomdapestékre se méltó.

A tánc magában igazán kedves és művészi dolog, amelyet nézni és művelni egyaránt kellemes szórakozás. De ahogy nem imponál nekünk az a polgártársunk, aki tizszer annyit zabál, mint egy jóétvágyu normálevő, azonképp nem emelünk

különös hódolattal kalapot az olyan férfi vagy nő előtt, aki kétszázszor annyit tud táncolni és izzadni egyturban, mint más tisztességes és mértéktartó ember.

A rekordratörököt és — mint minden ambíció, amely nem irányul valami erkölcstelen eredményre — magában egészen szép dolog, s annak a bizonyítéka mindég, hogy abban, aki konkurrál, energia van fölhalmozva. De hát az ilyen erőkel is úgy kell bánni, mint a pénzzel: okosan kell fölhasználni, másképp bolond dolog lesz belőle. Lehetőleg úgy, hogy ha már a köznek nem lehet belőle haszna, legalább az energiátultengésben laboráló recorder-nak legyen. A zeneművészetben sem az a legnagyobb, aki a leghosszabb ideig, hanem az, aki a legjobban muzsikál. Képzeltető zongorista, aki duplaannyi ideig győzi a klavirozást, mint Liszt és olyan, aki még nagyban huzza a vonóját, amikor Paganini már rég kifáradt s azért mégis ez utóbbiak lesznek a nagy művészek és nem ők, a nagyerejűek. S a spanyol drámaírók közt nem Lope de Vega a legkülönb, aki 1500 színművet, hanem Calderon, aki talán csak egy tucatot írt.

S bizony, ha táncosnőkről van szó, nem azt nézzük, hogy ki keringőzik vagy hopszol a legtovább, hanem azt, hogy ki mozog szebben, kecsesebben. Már csak azért is, mert kinek volna kedve 52 órát és 12 percig nézni ugyanannak a táncosnak az ugrását? Hiszen, ha tud is graciózan mozogni s a női test

lágú vonalaival bánni (amit szívesen tételezünk föl a clevelandi tartantáncosnőről is), a második órában már veszt a kecsességéből, — hát még a harmadikban, a harmincadikban és az ötvenkettedikben! (Nem is szólva az utolsó 12 percről.) Pélek, hogy az ilyen »művésznő« a produkciója végefelé már inkább mutat csuf látványt, mint szép képet.

Es aztán a szemlélő a nagy idővesztéséget is sajnálja, amellyel az ily rekordjavítás jár. Mert nemcsak a táncos pazarolja az idejét, de a nézők is lopják ilyenkor a napot, akik a »mutatvány«-t ellenőrzik, vigyáznak, hogy a halhatatlanságra törököt recordman vagy recordwoman közben ne pihenjen, kényelmes lélekzéshez ne juthasson, s végül az egész fontos aktusról pontos és lelkiismeretes jegyzőkönyvet vesznek föl. S mindezt azért, hogy »megjavítsák« a táncrekordot. Mert mi csoda szégyen lett volna az észak-amerikai Unióra, de talán az egész kulturemberiségre, ha sokáig kellett volna azt hinni (és abba bele nyugodni!), hogy 45 óránál tovább nem győzi halandó ember a táncot!

De — komolyan szólva — mért ez a nagy becsvágy éppen a tánc-tartam és a tartam tánc rekordjának az emelésére, mikor annyi más, talán fontosabb és nemesebb rekord volna feljavítandó? Például, hogy hol van a legtöbb és a legjobb iskola, hol történik a legkevesebb büntény, hol van a legtökéletesebb közigazgatás, hol a legkevesebb koldus, hol a legtöbb boldog ember s hol a leg-

melyre a nagy, idegen név van írva. Így megveszik Dosztojevszki sápadt, lomha írásait, Rabudranath zágyva fordításait. Anatole France gyenge novelláit, Zolla harmadrendű regényeit. Megveszik a nagy, hálványozott nevet, de bizony csak gyenge könyvet vásárolnak, mely majd nem olvasatlanul kerül a könyvespolcra. Eredeti magyar könyv már alig jelenik meg s ha megjelenik, nem veheti fel a versenyt az idegenekkel, a fordításokkal. Menynyi terv, mennyi lendület futad el emfatti még csirájában, hiszen a szunnyadó mag érzi és tudja, hogy számára nincs melegség és napsugár. Hozzájárul ezekhez az áldatlan állapotokhoz még az is, hogy a könyv már lépést tart, sőt nagyon is szapora lépést tart a drágasággal. A magyar könyvkiadás és könyvvásárlás felágaskodott grafikonja most rohamosan zuhan lefelé, mint sebzett, haldokló kócsagmádár.

Nálunk még sivárabb, még viaszatlanabb a helyzet. Vámat vetnek a külföldről érkező belletrisztikai művekre és itt nem kötelesség, hanem bünső fényezés az, ha valaki a Bovarynét vagy a Jean Cristophe-ot akarja elolvasni. A sok akadály megoldása nagyon egyszerű. Nem olvasnak. Az a gyáva, gyászos szükebfűség, az az otromba, sertésszagu közöny, mely az itteni magyar kultúrára és kulturmozgalomra ráfeküdt, nem kímélte meg az olvasás szükségszerű szenvedélyét sem. A primitívebbek, az izléstelenül közönséges lelkek detektívregényekkel, Marlittal, Courstih Mahlerral és egyéb színes cukrosvízzel táplálkoznak, azoknak pedig, akiket magasabb fokra helyez a töke, az iskola vagy a tehetség, azoknak nem kell könyv, nem kell szellemi táplálék. Vizes, részvéttel szemmel bámulnak bele a levegőbe és lankadt, ölbe hullott kézzel nézik, miként hervad el a magyar kultúra fája ebben az országban. Az igéretes hajtások elszáradnak, a bimbozó rügyek lefagynak a dermesztő közönyben, a tervek, akarások, vágyak pedig megmerednek, meghalnak, mint didergő éjjelbe kitétt csecsemő. Az átkos tespedtség, a min-

kevesebb szerencsétlen? Ugy lát-szik, a boldog Amerikában, a határtalan lehetőségek ez Eldorádójában ezek a rekordok már mind elérvek, s az általános boldogsághoz ott már csak az az egy hiányzott, amelyet most egy cleveland-i nő végre szintén megvalósított.

Csakis Amerikában képzelhető el, hogy valaki passzióból, nemis kenyérkeresetből, 52 órát és 10 percet — tehát két napon és két éjszakán át — táncoljon. Európában legfeljebb inérgében táncolhatna valaki ilyen hosszú ideig. De hát lehet-e valaki ilyen hosszú ideig dühös? Én például dühbe gurultam, amikor a clevelandi győzelmi táviratot olvastam, most jobban szerettem volna arról értesülni, hogy a könyvtárak alapításának a számában verte meg valaki Carnegie-t, vagy a gyermekotthonok létesítésében ütötte volna le egy Barnardo-nál is lelkesebb emberbarát ennek a kezéről a rekordot...

De aztán elgondoltam, hogy szórakozás is kell a népnek, s mert nem vagyok haragtartó és könnyen békülök, mire e sorokat leírtam, a dühöm már megennyhült. Gratulállok hát a clevelandi lady-nak és azt kívánom neki, hogy táncoljon az emberi életkor legvégső határáig, és vigyázzon magára, hogy meg ne hűljön, tüdőcsueshuratot vagy pláne rohamos tüdővést ne kapjon, mert ha megtiltanák az orvosok neki a heves mozgást s le kellene mondania az ilyfajta testgyakorlatról, ki tartaná akkor a fánca legnagyobbr rekordját?

denmindegy mozdulatlansága, a muja, szétfolyó gyávaság, az álmos, patópálos nemtörődomség előnti a magyar kultúra virágos, őszi mezejét, mint lomha iszap. Tíz év múlva csodaszamba megy majd a magyar könyv és nem lesz messze az az idő, mikor a magyar szót, a magyar írást senkisésem fogja olvasni, mert senkisésem fogja érteni ezen a tájon.

Knut Hamsan:

Piros rózsák

Bár hltja szavad, hadd nyitjam át, Térdelve virágomat, Neked, ki virággal szőtted át Az életutamat, Emlékek ködjén át szemed A rózsákon pihen, Mégis miként feledheted, Hogy tied volt szívem?

A mosolyod volt élttem egén A nap, mig bud levert, Édent teremtetél a földtekén, S a lelkem benne a kert, E kert csupa rózsát terem, Mire napióy aranya hull, S a piros rózsá, egyetlenem, Nézd, mind neked virul!

Fordította: Zoltán Vilmos

Az erőszak reneszánsza

Páduában az olasz kultúra, a közép-kor itmaradt büszke templomának és az olasz egyelemek árnyékában a minap három kémgyanus török állampolgárt fogott el a rendőrség. Az egyiket, akinél állítólag kompromittáló leveleket találtak, halálra pófozták, a másik kettő beleőrült a brutális verésbe. Utólag kiderült hogy mindhárom ártatlan, jámbor utazók voltak, akik üzleti ügyekben tartózkodtak a kegyes tudomány városában. Diplomáciai boncolalom támadt és a szokásos erélyes vizsgálat megindult.

Szerle mindenütt a szuronyokkal és határkarókkal barrikádozott glóbuszon förtelmes ragályként dúl, növekedik és tekintélyesedik az önkény, a brutalitás és a terror. A sovén hisztéria, a háboru utáni kardesörtelű, ideges béke jobban megbontotta a lelkek frontját, mint a lövészárók és a drótsövény. Itt és körülökrül centralizált félelem nyugózi le az akaratot és a bomlott lelki ember már nekirugaszkodott a nagy halál-ágránsnak. A tömeg lett légyen akár a történelem patinájával bevonva évszázados multja akár friss mázolásu, mindig megelégedett és ha lázad is, brigantikát emel a részegség pajzsán maga fölé. Az uszító, egyéni akciós rövidlátás mögött megbújó kalandorpolitika egész Európára kivette érzélgős, simogatós, de halálos szorításu lasszóját. Narutovic gyilkosáért, egy hőbortos, félbolond festőért, Lengyelországban nyilvános templomokban könyörgő miséket mondanak, Kolcsmezón a babona, szélhámos parasztiok csudalátása, jöhísemű misztikusok tizezrett károsítja meg, névtelen, erőszakos Pátlátosok a bíró talárjában ülnek és itélnék, a ma jezsuitái a tegnap tévedései előtt tetemrehívást rendeznek, megváltó gesztással a szeretetet, egyenlőséget csindatrattázzák a négy borus égtáj felé, míg a tudatlanság buján, mint Wells regényének holdfőrdája szökik szemlátomást ilesztő, terhélyes szárbá a letarolt kultúra jelpörkölt mezőm és csak halott pernye szállingózik alá, gyilkos eső, amely megiojtja az akarókat, de erőt ad a kuruzslóknak...

Akinek közömbös az élet, az reiteg a haláltól. Jaj, sulyosan jaj a szeretőknék, a fiataloknak és az életeseeknek akiket elkápráztattak a szemfényvesztők és a szentorgatók. Ki tudna ebből a zürzavorból a jövőbe látni? Kinek fontos egyáltalán a jövőndő? Ki hisz ma még a jövőndő ígérétében?...

Talán egy hulló bolygón, vagy eltévedt csillagon már megszületett az új bacillus amelyből ki fog sarfadni új ezeresztendőre kálváriás vánszorgásain a teljes, egyensúlyozott lelki új Embert.

Uj és használt ZSÁK PONYVA ZSINEG

állandóan raktáron, a legolcsóbb napi árakban
Gombos Lajos
Sombor (Ruspiacz)
Telefon 19 Postafiók 41.

500 láda

csomagoláshoz 25-30 kg-ra ig eladó. Ugyanott egy pállnka-főző mozgókészán és 1 és fél kupa gyümölcsös, villának nagyon alkalmas eladó. — Frank Pál pállnka-főzőnél, Subotica, Sencánski put.

BÁRHOL

megjelent szépirodalmi és tudományos művek, ifjúsági iratok, zene-művek, gazdasági-, műszaki-, ipari (technikai) szakönyvek legalalmasabban beszerezhető

HEUMANN MÓR
könyvkereskedő
könyvterjesztési vállalatnál
Subotica, Jelašićeva ul.

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál: 833

KRAUSZ

VELIKI-BECSKEREK, a törvényeszéki palota mellett. TELEFON SZÁM 329.

Prima

Tűzifa

kicsinyben és nagyban aprítva is kapható

M. LOZOVIĆ

fakereskedés
Baruna Trenka trg 3.
Laktanyával szemben

JÉGI

A fogyasztó közönséget, cukrászdákat, mézárós urakat értesitem, hogy **műjég**-kötéseket az ez évi idény-re arkedvezményes eszközünk. 1976

Hamburger jéggyár
Villanytelep mellett. Tel. 5-66

Ameddig nagy raktárkészletünk elsőrendű gyártmányu és különféle kivitelű

KASZÁK-ban

tart, a következő védjegyeket ajánljuk:

- „Két-szivjegyű“ finom polirozott kék kaszát,
- „Két-kardjegyű“ finom polirozott fehér kaszát,
- „Krokodiljegyű“ előre kalapált fehér kaszát,
- „Pisztolyjegyű“ kék-fehér finom polirozott kaszát,
- „Rafarska-kosa“ jegyű jótállás mellett! kaszát,
- „Kétkardjegyű“ eredeti „Novoszerka“ kaszát,
- Eredeti bajorországi „Török“ kaszát

eredeti gyári napiáron.

Braća Njemirowskij

vas- és vasáru nagykereskedése
Osijek.

UJ SZABADALOM

Kézi erőre szerkesztett anyaghornyolt tetőcserépsajtolókat és gerinccserépsajtolókat jutányosan szállít s az érdeklődőknek díjmentes felvilágosítással szolgál a feltaláló

Klima Ferenc anyaggyárspecialista, Pécel.

Raktárról szállíthatók:

- Spirálmentes körforgó- és magasnyomásu turbószivattyuk.
- Gőzszivattyuk.
- Kutszivattyuk minden kivitelben.
- Légszivattyuk.
- Compressorok.
- Tűzifecskeendők, kézi- és motorikus meghajtásra.
- Fertőtlenítő és köztisztasági eszközök.
- Armaturák, gőz, víz és gáz részére.
- stb., stb.

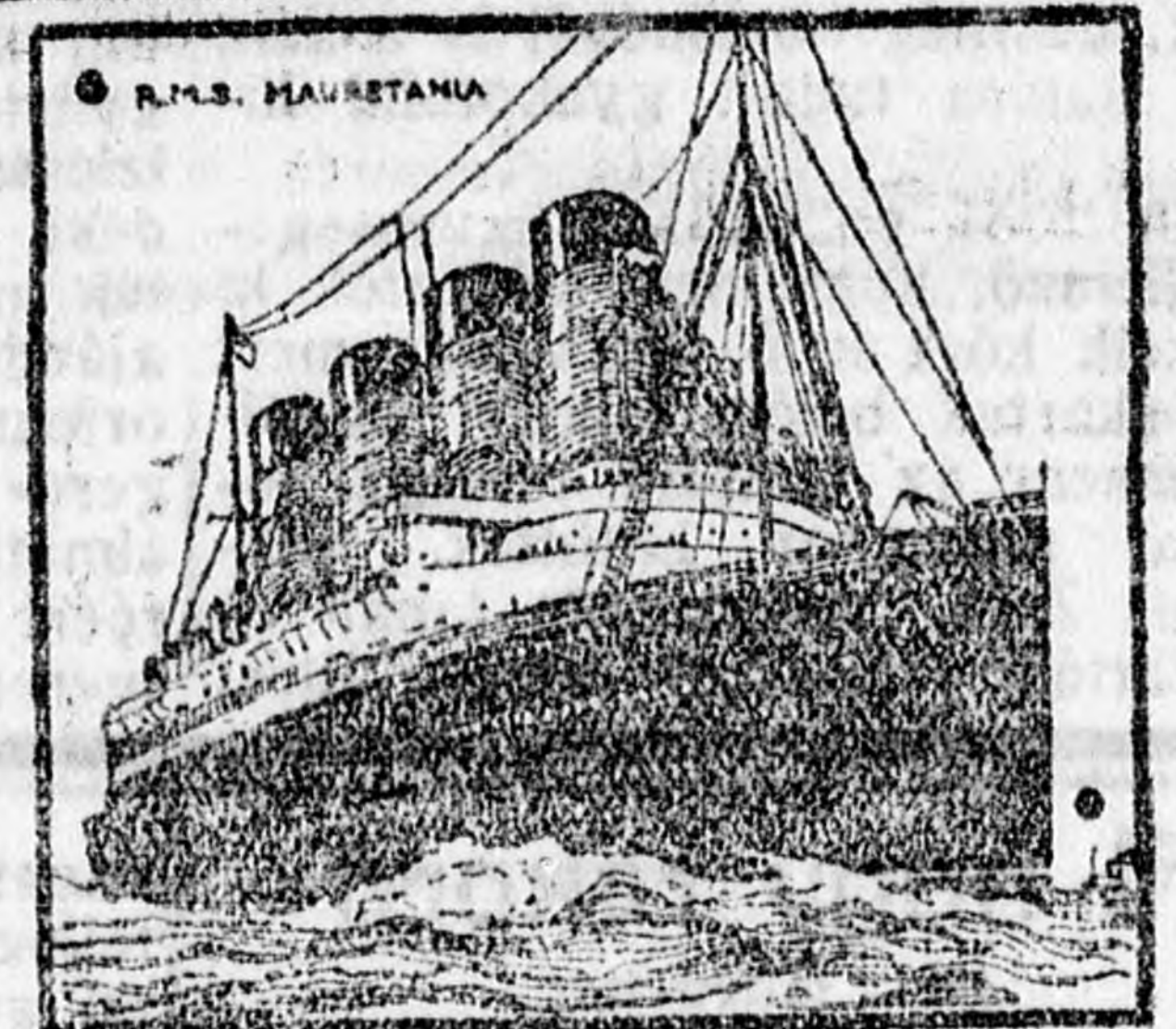
Ajánlatokkal és nyomtatványokkal készséggel szolgálunk

TEUDLOFF — DITTRICH

Budapesti Armatura-, Szivattyu és Gépgyár
Részvénytársaság
Budapest-Kispest, Üllői-ut 220-222.

VEZÉRKÉPVISELETEK:

- „ORBIS“ Műszaki r. t., Budapest Teréz körút 29
- „ORBIS“ Műszaki r. t., Szeged Kölcsei utca 12.
- „ORBIS“ Industrielle Waren-Mustermesse Zagreb, Paromlinska c. I.

CUNARD LINE

A világ leggyorsabb hajói rendes személy- teher és gyorshajóközlekedés

Hamburg- és Cherbourgól Amerikába és Canadába

4 kémény 5 és fél nap
Harmadosztályu utasok részére külön fülkék állnak rendelkezésre. Utasokat tapasztalt hivatalnok kíséri a kikötőig, ki minden tekintetben segítségükre van.
Mindennemű bővebb felvilágosítást nyújt

Cunard Line jugoszlaviai vezérképviselőte
Jugoszlavenska Banka d. d. Zagreb B Cesta 33.
Telefon 24-65. — Sürgőnycim: „CUNARD“ Zagreb

3126

2852

Weitzenfeld és Társa
Subotica

Iroda: Városi bérpalota. — Telep: Sentaiput
Távíratcim: KENDERIPAR.
Telefon 190. Alapítva 1902.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS.

AJÁNL:

Lópokrókat, tűzoltó és kerti tömlőket, új lisztes, gabonás, gyapja, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket jutából és lenből, mindennemű házivásznat.
Zsineg, kötél és hevederek.

PINTÉREK FIGYELMÉBE!

Rendkívül nagy készletünk más vállalkozás miatt tölgy- és bükk donga, kész hordó készletünket, 1 új „Stahler“ pintérgépet 15—25 százalékkal olcsóbban mint bárhol másutt **ELADJUK.**

NOVOSEL, OGRIZEK i DRUG
MECHANIKAI HORDÓGYÁR, OSIJEK

UTAZÓK és ÁTUTAZÓK FIGYELMÉBE!
EBÉD, VACSORA, LAKÁS
45 dinár
EUGEN SZÁLLODA SENTA

Ferrum Részvénytársaság

(Majšanski put)
vasúti kocsijavitó műhelyében
bognárok, ácsok, asztalosok,
famegmunkáló gépmunkások
és lakatosok felvételnek.
3006 **IGAZGATÓSÁG.**

BÉRBEADNÁNK
vagy eladnánk teljesen újonnan átépített 25 vagonos
uszályunkat.
Levélbeli érdeklődések:
Milkó Vilmos és Fiai, Novi-Bečej
cimre intézendők

GYÁR- és IPARTELEPEK ELADÓK!

Novisadon a vasút és a Duna mellett nagyobb, ipartelepeknek, gyárnak és faüzletnek alkalmas telkek eladók.

EGYIK TELEK ESETLEG FAÜZLETTEL EGYÜTT

Bővebbet **REINER LAJOS** fakereskedőnél **NOVISAD**

AKSENTIJEVIĆ és FIXMANN

HIRLAPTERJESZTŐ és HIRDETŐ VÁLLALAT
TELEFON 22-22. **BEOGRAD** POSTAFIÓK 176.
SKOPLJANSKA 18.
FOLYÓSZÁMLA A PRÁGAI HITELBANK BEOGRÁDI FIÓKJÁNÁL.

INFORMACIÓ:
minden beogradi kereskedelmi hatósági, miniszteriumbeli ügyekről.
Levelezés szerb, horvát, magyar, német, angol olasz és francia nyelven.

DIAMALT

Pékek figyelmé! „DIAMALT“ a Hauser & Szooska gyárból Wien-Stadtlaun, békehall minőségben, kapható kizárólag a vezérképviseletnél Jugoszlavia számára

Eduard Dužanec, Zagreb
Lerakat Strossmajerova ul. 10.
Ovakodjunk poraiaku vagy folyékony utánzásoktól.

Fával égetett kőmentes
ÉPÍTŐ MÉS Z
beremendi kőből égetett darabos méz, beođini portland cement, száraz vellázott faszén, vagonközlemben és kicsinyben.
Faszén csomagolva is kapható
Róvai Adolf, Subotica
Terezijina ulica 1. Telefon 551.

Oxigen

Műtrágya,
Kékkő 98/99 %-os
Gépolajok
Tavotta-zsír
Nyersolaj
Padlóolaj
I.-a kőszén
I.-a faszén
Kőszén
Kocsikenőcs
sárga és fekete 1778
Benzin
Petróleum
Hoffmann-féle
Rizskeményítő
Parafin gyertya
Kátrány fedőlemez
I.-a kovácsszén
legelőnyösebb napi áron beszerezhető:
Gombos Imre, Sombor
Sv. Rokova ulica 21.
Telefon 180.
Állandó nagy raktár!
Kérjen árajánlatot.

**„JE-KA“
TEA**

a legjobb,
legfinomabb,
legolcsóbb.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ teát!

A legfinomabb

„JE-KA“

csokoládét és csokoládékülönlegességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA“ Zagreb
csokoládé-
és csokoládékülönlegességek gyára.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ desertet!

MALOMGÉPEK

Ganz hengersizékek,
Malomkövek,
Trieurók,
Serlegek,
Hevederek,
Svájci szitassilyem

**Szivattyúk,
Mezőgazdasági
gépek**

„Mannesmann“ művek
lerakata gáz-, kazán-
és furócsövekben

SZERSZÁMGÉPEK

Esztergapatok,
Shaping,
Furógépek,
Famegmunkálók,
Kézszerszámok

**Szivógáz
és
Benzin motorok**

Mindennemű technikai cikkek ipari üzemekhez

Erdős Henrik és Társa

Telefon-szám: 335.

Novisad

Temerinska ulica 8.

1535

**MEGNYILT
UJRA**

a régi jó hírnevű
Szabados-telep hentesüzlet
a Városház épületében
(volt hatósági husszék) ahol
egjebb és legolcsóbban szer-
kezheti be összes hentesáruszük-
ségétét. Folyó hó 29-161 pedig
naponta friss marha-, borjú- és
sejtésilus kapható. Viszontel-
adónak nagy kedvezmény. —
Vidéki megrendelések pontosan
eszközölte nek.

JEGYGYÜRÜK

a legolcsóbban kaphatók
Ádám ékszerésznél
Rudics és Sugár ház.
**TÖRT ARANYÉRT
A LEGTÖBBET FIZETEK.**

Értesitem a n. é. közön-
séget, hogy **Bene Suda-**
revié ul. 2. sz. alatt
(a Liffa mozi előtti
sarok) 2825

cipész üzletet

nyitottam, hol szüges és
varott férfi és női cipők
elsőrangú készítését vál-
lalom. Tisztelettel
Nagy István cipész.

**Zsák
Ponyva
Zsineg**

Rein Izsó Sombor
Telefon 133. 2064

REICH VILMOS FAKERESKEDŐ VELIKA KIKINDA

TELEFON 79.

Ajánl azonnali szállításra

Primaromán bükkhasáb tűzifát

Román és szlovén darabos meszet.

Erdélyi asztalos árut.

Gömbölyű fenyőrudat.

Kérjen árajánlatot!

FÜZŐK

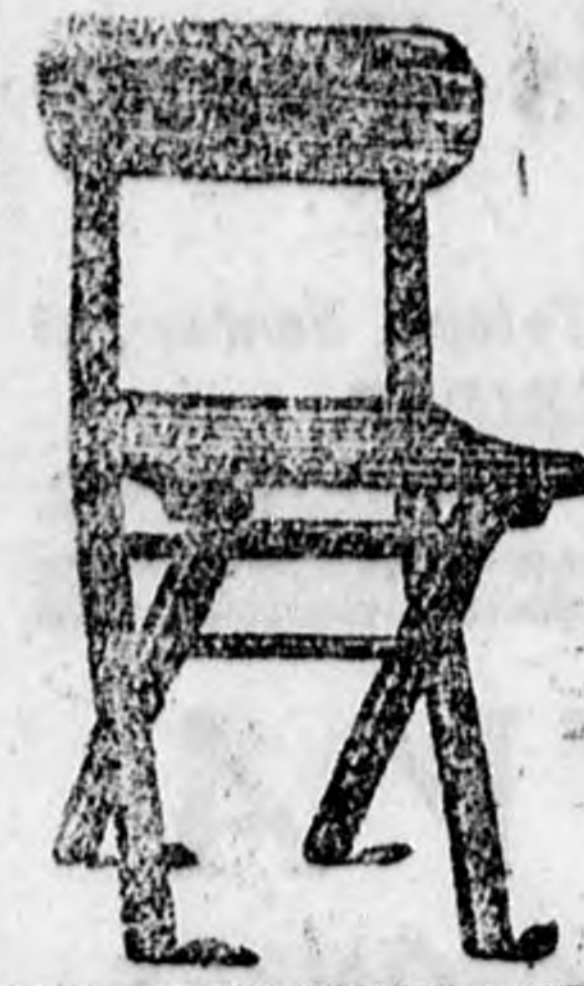
legújabb szabásu halcsontos, — halcsont nélküli gumival és bebujósfüzők, melltartó gyomor-szorító

Haskötők

orvosok által legjobban elismert és ajánlott szabás szerinti készítek. Vidékre slusz és csipő méret beküldése után

VIRÁG LEONTIN

Kralj Alexander ul. 11. Nemzetivel szemben

Kerti székek

ebédlői székek, karosszékek, fotelek, kanapók faüléssel és behúzáshoz a legolcsóbbi áron kaphatók

ZÁNIN ANDRÁS

székkészítő

Subotica, Bajski-put 13.

MOTORKEZELŐT

keresünk május 1-ére helyiforgalmu szivógáz-motorhajóra.

Csak józan, szorgalmas, ügyes motorkezelők lehetőleg nők ajánlkozzanak.

VÉCSEI és COMP-nál STARIBEČEI

Malomszerelésben jártas

4-5 asztalos azonnal felvételik.

Székely Bertalan gőzmalmában Ada
3136 Bácska.

SZÉN

Cséplő, üzemi, kovács és bükkhasáb csak vagontételekben

„IGNIS“

tüzianyagkereskedése Subotica, Blesak telep Szolid, pontos szállítás!

Bándtban 110 hold jöminőségű föld, 30 hold kaszálóval, vetéssel, új tanyaépülettel, élőhállal holdanként 11.000 dinárért eladó. Czabafy József tulajdonos Ada, Bácska. 3065

AKSENTIJEVIĆ és FIXMANN

HIRLAPTERJESZTŐ és HIRDETŐ VÁLLALAT

TELEFON 22-22.

BEOGRAD

POSTAFIÓK 176.

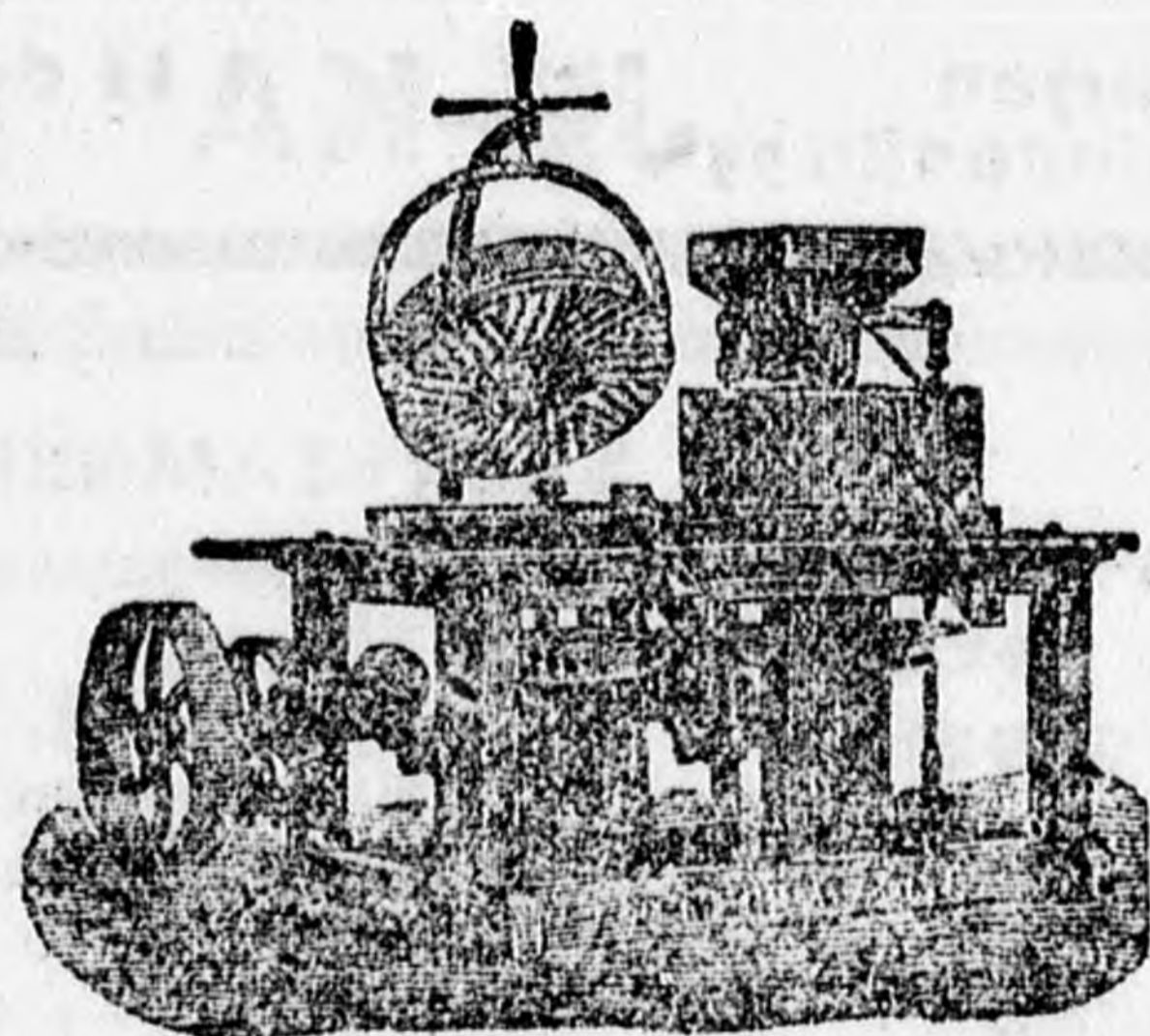
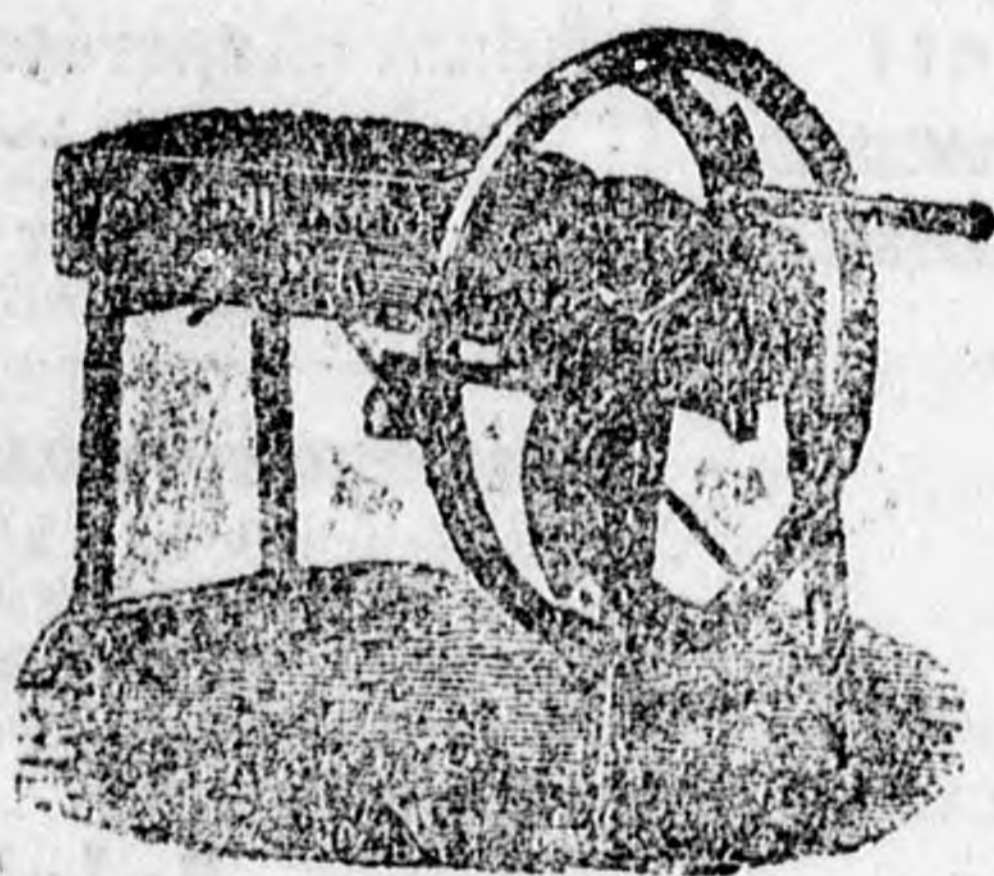
SKOPLJANSKA 18.

FOLYÓSZÁMLA A PRÁGAI HITELBANK BEOGRÁDI FIÓKJÁNÁL.

Láttamoznak:

Utlevéleket bármely követségél 24 óra alatt 35 dinár eljárási díj és a vízum ára ellenében. Az összeg előre beküldendő vagy kívánságra utánvételeztetik. — Levelezés szerb, horvát, magyar, német, angol olasz és francia nyelven.

ZIRMUND és TÁRSAI NOUSAD GÉPGYÁR és VASÖNTŐDE.

Előállítunk mindennemű szürke és rézöntvényt saját valamint hozott minták után. — Gyártunk és raktáron tartunk mindennemű mezőgazdasági gépet, malomberendezéseket, transzmissiókat stb. Vállalunk mindennemű gépjavítást, magánjáró átalakítást, épületlakatos munkákat és fogas-, valamint csavarkerekek marását. Malombhengerek csiszolását és rovátkolását gyorsan és pontosan végezzük.

Ugyanott eladó:

1 28—30 HP. szivógázmotor, egy stabil 10 HP. 6.5 Atm. Röck István gyártmányu gőzgép, mindössze 2 évig volt használatban. Két darab „Márta“ gyártmányu 3 tonnás teherautó. Egy darab 40 HP. Rochet-Schneider Lyon gyártmányu személyautó. Különböző használt vízvezetéki és források.

Az összes itt felsorolt gépek kifogástalan állapotban jótállás mellett olcsó áron kaphatók.

A ZAGREBI MINTAVÁSÁR LÁTOGATÓI

ne mulasszák el a 351. sz. kiállítási hely megtekintését!

I. Osječka Tvornica za Preradu Drva D. D. Osijek

ELSŐ OSIJEKI FAIPARI R. T.

Lerakat: Zagreb, Gajeva ul. 12. Int. tel. 2-41

BUTOROK

2339

csak a legszolidabb kivitelben polgári lakások, hálószobák, keményfából 7000 dinártól kezdve, uriszobák, kárpitozott butorok, minden árban, iroda, szálloda és gyógyintézeti berendezések.

„TREUGA“

Soc. Commandite

Sremska 14. BEOGRAD Sremska 14.

Szállít raktárról eredeti gyári áron:

1. Nyersolaj motorokat eredeti „WHITHEAD“ rendszerű, 10—40 HP, elsőrendű szolid kivitel (Semi-Diesel), könnyű kezelés, kis égőanyagszükséglet, teljesen megbízható üzem!
2. Eredeti Garvens-fecskendők minden típusban.
3. Mindennemű famegmunkálógépet csakis elsőrendű gyártmányokat, szalagfűrészeket golyós csapággal.
4. Vas- és bádognem munkálógépeket: shaper, oszlop-furógép, kerekítő-, kantoló-, lyukasztó- és formáló-gépeket, kör- és kéziemelyűs bádogollókat, lyukasztó stancnikat, csakis eredeti német gyártmányok.
5. Emelőkészülékek, eredeti „Cefma“ emelőket, vindákat minden kivitelben.
6. Eredeti „Tantal“ és „Automat“ folytonégőkályhák (A. Svoboda wieni gyártmány), kéményajtók.
7. Automobilkellékek, tömör-gummi „SEMPERIT“ és „METEOR“, gyújtógyertyák, auto-kabelek, gázoló, magnetek, autókulcsok.
8. Szerszámok minden szakma részére.
9. Lemezvágó-ollók kartonásüzemek és könyvkötők részére

NYILTTÉR.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Landes Károly ur fűszerkereskedését megvettem. Felkérem a hitelezőt, hogy követeléseiket 8 napon belül jelentsék be, mert a későbbi követeléseket nem veszem figyelembe.

B. Topola, 1923. április 22.

Tisztelettel
Toth János
fűszerkereskedő.

2004

Novi-Sivac község előljáróságától.
20 jzknv. szám.

2821

Hirdetmény.

A községi vendéglő Novi-Sivacn bérbe lesz adva hosszabb időre és pedig a községi képviselőtestület határozata értelmében nem pénzért, hanem a bérlet tartozik saját költségén a tényleges és néhány vendégszobát építeni és ezért a bérlettartama alatt nem fizet semmi-féle bért.

Felhívtnak az érdekeltek, hogy f. é. április hó végéig forduljanak ezen előljárósághoz hol közelebbi felvilágosítást kaphatnak és a terveket is megtekinthetik.

Novi-Sivac, 1923. évi április hó 13-án.
Ivan Janković s. k. Peter Jakobi s. k.
jegyző. bíró.

A ZSIDÓ PATRONÁZS EGYESÜLET
a felállítandó „Gyermek-Otthon“-a javára
május 6-án rendezti
TEPLOMI ÜNNEPÉLYÉT

A legkiválóbb suboticiai művészek fognak közreműködni és pedig Dr. Klein Mátyásné, Fröhlich Ferenc, Maczák Manó és Basser József főként. Az ünnepi beszédeket Dr. Gerson József és Dr. Boschan Samu tartják.

3096

Értesítés. A Palotás-féle hentesárú-üzletet Rudičeva ulica 2. átvéttem és azt ujonnan átneveztem f. hó 28-án megnyitom. Kérem a mélyen t. közönség szives támogatását. **VUKOV MIHÁLY** hentes

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy néhai férjem

Benke Dániel

szobafestő és mázoló üzemét saját nevem alatt tovább folytatom és annak vezetését Farkas János szobafestő és mázoló mester látja el.

Sikerült a legújabb és legmodernebb mintákat beszerezni és így módomban van a n. é. közönség legkényesebb igényeinek is megfelelni.

Becses pártfogását kérve

ö.zv. Benke Dánielné

szobafestő és mázoló
V. kör, Miška Prčić ul. 6.

2095

Árverési hirdetmény.

Az Ungár Piroska fele staramoravica (Plága) pusztán április hó 29-én d. e. 9 órakor önkéntes árverésen különféle élő és holt fundus (gépek, villamos felszerelés, szerelvények, állatok stb.) kerülnek eladásra.

3111

Gazdasági Intézőség.

Önkéntes árverés.

F. hó 27 én pénteken délelőtt 10 órakor eladók egy szoba butort a legtöbbet ígérőnek Paje Kujundžića ul. 4. sz. földsz. alatti lakásban.

3110

ö.zv. Löwinger Róza.

Brot 45. s. s. 1923.

Dražbeni oglas.

Potpisani sudski ovršitelj u mislu §. 102. zak. čl. LX. iz 1881. g. objavjuje da će se na javnoj dražbi ustave odluke kr. sreskog suda u Odžaci broj 149/3—1922. u korist ovihovoditelja Djura Neumajer iz Odžaci zastupanog po advokatu Dr. Nikola Schutza iz Odžaci prodati s'edede pokretnine: 1. žoreba, 1. svinice i svinjac koje su zaplenjene u svrhu namirne ovrhe za svoju od 6000 i 10,000 kruna i prip. dana 12. Januara 1923. preceje sa sa 12,000 kruna.

Na osnovu odluke kr. sreskog suda u Odžaci broj 3—1922. ističe se za izvršenje ove drasbe rok na dan 5. Maja 1923. u 4 sati posle podne u Srp. Milotiću u kući ovršenika za dužnu glavnicu od 6.000 i 10,000 kruna 8% kamate računajući od 11. Aprila 1921. i za dosadanje sudske troškova od 5980 kruna 65 hil. te se pozivaju svi oni koji su gorenavedene nepokretnine voljni kupiti da pristupe dražbi. Napominje se, da će se sponenute pokretnine prodati u smislu §§. 107 i 108. zak. čl. LX. iz 1881. g. uz plaćanje u gotovu novcima, koji najvišu cenu ponude, a u slučaju nužde i ispod procena.

Odžaci 17. Aprila 1923. god.

Jovan Vacim
sudbeni izaslanik ovršitelj.

3121

10.000 drb. cserépdesszkát

17" hosszú, 8 1/2" széles és 3/4" vastagot
KERESÜNK MEGVÉTELRE.

Ajánlatok Zilzer József Vinkovci
küldendők.

3075

PERMETEZŐ

gummi alkatrészek

4 ÁGU

La német garantiás acél villák

PLANET és KUMULUS

kapáló ekék

FURÓGÉPEK

(P10, W1 és oszlopos)

EBERHARDT ulmi EKÉK**Wolfner gépszijak**

és az összes kézi szerszámok

legolcsóbbak:

ZENTAI SOMA

mezőgazdasági gép- és
szerszámnyereskedő **SENTA.**

251

Csépléshez — Tüzifát!

Ajánlunk május—juniusi szállításra egészséges
I-a bükkhasábbát 1922. évi vágás

3200 dinár árban.

Baltázott bükk (prügli fa) kevés göccsel

2200 dinár.

mindazon árak CRALJA állomáson

10.000 kgr.-ként berakva értendők.

Danica Faipar Osijek

Desatičina ulica 27.

Telefon 404.

3068

PEROLIN

gyári áron kapható

LANDAUER

(volt Lackner) drogeria Subotica

GUMMISAROK és GUMMITALP

okosabb és tartósabb mint bőr! Legjobban
öv nedvesség és hideg ellen!

Cukorka- és csokoládégyár

kézi hajtásu teljes felszereléssel
nagyon olcsón eladó.

Alkalmi vételi

Mayer Testvéreknél Ada

Bácska.

Tartós, vízhatlan szigetelő és tetőfedő anyag!

Nedvesség ellen évtizedek óta ismert
és kipróbált
anyag

RUBEROID

kátránymentes
tehát a tartáshoz
szükséges mázolás
főlősleges. — Mintákat
és költségtervezeteket küld

Hrvatska Industrija
Katrana d. d. Zagreb

Trenkova ulica 18. — Telefon 364.

1575

LOROMOBILOK

LANZ 20/28/36 PS építési év 1916.

BADENIA 28/36/43 PS építési év 1919.

SZIVÓGÁZMOTOROK

DEUTZ 12, 15, 20, 30, 35 PS

M. A. N. 30, 35, 40 PS

UJ MAGÁNJÁRÓ

CSÉPLŐGARNITURA 8 HP

olcsón kaphatók és rögtön szállíthatók
raktárunkról.

Osijeki Vasöntőde és Gépgyár R. T.

Osijek.

MOTORHAJÓ KÖZLEKEDIK

mindennap

Staribečej és Turskibečej

között. Bácska és Bánát vonatjaihoz legjobb
összeköttetés.

Indul Staribečejről: 5, 9, 12 1/2, 17 órakor
Indul Turskibečejről: 6, 10, 13 1/4, 18 órakor

7642

FOGLALKOZÁS

Kovács tüzlomber féderes munkára és egy lópatkoló felvételik. Erdel Bálint kocsigyártónál, Subotica.

Gyermektelep házaspár — házimesteri állást keres május 1-ére. Cím a kiadóban. 3103

Földmivessziskolát és telegazdasági iskolát végzett gazdasz megfelelő állást keres. Cím kérétek a kiadóba. 3054

Két-három fiatal bádóssegéd azonnali belépésre keresetlik. F. Eschbach. Odzaci. 3098

Főiskolai képzésű fiatalalomban, kereskedelmi ismeretekkel, német és francia nyelvben jártas, megfelelő állást keres. — Cím: Fortuna hirdető Subotica Strossmajerova-ut. 2. 3091

Rasírozó (vonalzó), ki rollnis gépeken dolgozni tud, elsőrendű szakmunkás, heti 720 dinár fizetéssel, felvétetik Fischer Ernő vonalzó-intézetben, Subotica, Pašičeva-utca 9.

Budapesti Zene-akademiata csele-órát ad. Lázár, Harambašičeva 12. 3149

Nőtlen almolnárt keresünk 2 vagonos malom vezetőségéhez. Csak személyesen jelentkezni. Megegyezés esetén utköltés megtérítetik. Mátty-malom, Mol. 3039

Megbízható kocsis azonnali felvétetik Berger-malomban. 3144

Utazót, nőtlent, ki a Vojvodnában mint ügynök járatos, nagy százalékos fizetéssel azonnali belépésre keresünk. Ajánlatok Subotica postrestant »Agilis» feljére. 3117

Deutsches Fäulein wird gesucht zu meinen 7 jährigen Mädchen. Karl Scheinberger Getreidehändler, Topola, Bácska. 3110

Könyvelő és levelező, aki gabonaszaknában jártas, keresetlik. Ajánlatok kéretnek Schlesinger Dezső céghez Zombolya címre. 3123

Szolid nőt szakácsnőnek felveszek ki a kevés háztartásokat is elvégzi. Levelek: Gyógyszertár Deliblat címzendők. 3127

Kitűnő gyors- és gépirónót felvesz a Rossija-Fonciéro fiókgazgatósága. 3147

Tanuló felvétetik Kirinits József vas- és fűszerkereskedőnél Ada. 3137

Maszirozó, ki a hideg gyógykezelésben teljes jártassággal jár, azonnal felvétetik. Pašičeva-utca 12. Gőzfürdő. 3158

Cukrász-segéd, önálló munkás, állást keres. Jártas makaróni-, deszert- és kávékésítésben. Cím: Csirják-cukrászda, Pančevo 3129

Keresetnek malom-asztalosok. Ugyanott eladó 3 drb hasábszita 1 drb támasz ingár, ötrötti Wörner-féle síkszita, 1 drb 1. számú Radikál-hantológép. Cím: Kucsera István malomépítő, Subotica, 2933

Több száz hold cukorrépa termeléséhez olyan gazdasági ismét keresünk ki a cukorrépa termelésben nagy gyakorlattal és jártassággal bír. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal e lap kiadójába küldendők »Cukorrépa» jellegre. Ugyanott répa termelésben jártas munkafelügyelők felvétetik. 3146

VÉTEL-ELADÁS ZÁLOGINTÉZET

Értéktárgyakra kölcsönt ad. Egyenruha szállításra köppenyszövet, ékszer, női-kalapok, cipők, ruhák eladók. Bogovičeva-(Kini-zi)-utca 12. 686

Csaknem új kereszturos, vasszerkezetű Produktiv-zongora, többféle ékszer, komplett alumínium konyha-cénya eladó. Frankopanska-utca 33. 3145

Rózsa és tolvárú orgonafa 30 dinár, futórózsa 20 dinár darabonként. Megrendelhető Halm Lajosnál, Peldvarac. 3141

Pécselt egremelotes házamat, a város forgalmas helyén, öt lakással, villanyvilágítás és vízvezetékkel, cserélőnem Jugoszláviában házzal vagy szőlőbirtokkal. Cím: Mirko Kazay, Remenar, Osijek. 3115

Felkötözés miatt egy jóforgalmu fűszerüzlet lakással együtt átadó. Senčanski put 1. Kaszárnya mellett. 3130

Egy jókarban levő elevátor eladó. Megyeri Mihály, Peldvarac. 3140

Jófejta felös - kecskéket fiaikkal keresek megvételre. Párducz Vince, Ada.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó kézzel írt szövegű. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Állatkörök az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 dinár, negyedévre 135 dinár. Kérdezőkéréshez válaszleveg melléklendő.

40 HP szivógázmotor üzemnagyoobbítás miatt, 30 colos kövek, cilinderek és Radiál-szíták, 30 HP motorhoz tartálék főtengely, 14 HP kéthengeres luksuszautó eladók, a gépek üzemben megláthatók. — Négyréti szabadon lengő síkszita eladó.

Eladó egy drb 10 HP huzatos Ruszton-lokomobil, egy drb 8 HP huzatos Ruszton-lokomobil, egy drb 8 HP huzatos Máv-lokomobil. Megtekinthetők Steiner Béla, Vel.-Kikinda.

Fűszerüzletberendezés áruval együtt eladó, az üzlethelyiség pedig kiadó. Laskai András, Debeljača.

Egy zongora eladó. Érdeklődni Vendéglő a három kalaphoz, Vel.-Kikinda lehet. 3114

Jókarban levő kovács-szerszám eladó. Érdeklődni lehet Lutz vendéglőnél Bajmokon. 3106

VERNE GYULA
világhírű regénye filmen
Sándor Mátyás
nagy kalandordráma 4 részben
bemutatása kezdődik április 26-án
csütörtökön a
KORZÓ MOZIBAN

Minden asszony, minden férfi ezt amárkát dicséri

Depot: Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.

ÁLLANDÓ MŰKIÁLLÍTÁS
Balog Binánál
Alkalmi ajándékok ott szerozhetők be legjobban. Subotica Bérány szálloda mellett.

A NÉPSZERŰ ZSIDÓ KÖNYVTÁR
ujabban megjelent három kötetével együtt 9 kötet.
1. Br. Eötvös: A zsidóság emancipációja.
2. Goldzieher: A zsidóság vallásos életéről. I-ső köt.
3. Blau L.: A Talmud.
4. Kiss A.: Gabirol élete s költészete.
5. Heller B.: A zsidó mese.
6. Gábor G.: Manovello élete s költészete.
7. Goldzieher: A zsidóság vallásos életéről. II-ik köt.
8. Sebestyén K.: Makai Emil.
9. Dr. Rubinyi: Kiss József.
A 9 kötet ára 150 dinár, melyet a pénzügyes beküldés esetén portómentesen szállít
Az ATHENAEUM KÖNYV- és HIRLAPTERJESZTŐ VÁLLALAT SUBOTICA (Aleksandrova utca 5.)
Ugyanitt kaphatók a legújabban megjelent szépirodalmi, művészeti, műszaki, filozófiai s szociológiai munkák a legújabb áron.

Gyázkocsi, gyertyatartók, négy nagy lópel és többféle tometkezési felszerelések eladók Tóth András kereskedőnél Senta, Dienes Branovačkog-utca 16. 3031

Egy 8 HP cséplőgép és egy szivógázmotor eladó Bercsényi Jánosnál, Temerin. 2972

Tűzi-lecskendő 30 méter tömlővel, két keréken járó, 6000 dinárért eladó Ulrich Testvérek vaske- reskedésében, Subotica. 3103

4 HP huzatos cséplőgar-nitura, 8 HP magányos Lancz-eséplő, 3-4 stabil benzimotor és egy komplett mozi-berendezés eladó. Rózsa Ferenc, St.-Kanija. 3094

Holherr és Schranz gyárt-mány, 6 lóerejű láncos magánjáró lokomobil eladó. Friedmann Ignác és Társa Subotica, Sušičeva-utca 1. 3099

Megvételre keresünk kézműárüzletnek alkalmas pultokat és stélzsisikat. Tudakozódni lehet: Trumbičeva-utca 4 vagy Somborban, Vojv. Bojović venac 19. 3057

Jégverem ugyanott egy lánc jó szőlő földért cserélendő esetleg eladó. Cím: Beogradski put 103. 3034

Törmelék nickelt, réz, alumíniumot és rétegfémeket legmagasabb áron vesz Martinovics D. D., Kula.

HULLADÉKERT PÉNZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaréz, ólom, horganyt, öntött vas-hulladékot Megyanszky és Társa vaskezeskedők Subotica a városház átellenében. Telefon 360. 6028

Csoka vasutállomásnál levő szálloda és vendéglő más vállalat miatt eladó. Érdeklődni ugyanott lehet. 2925

Daráló - malom, ujonnan felszerelve, 28 colos függőleges kövel, szabadkészből eladó Baranyai István-nál, Staramoravicán, 3017

Magyar állami 8 HP, 10 légkörnyomással, jó állapotban levő cséplőgar-nitura teljes felszereléssel, 16 éves, Kiss István vendéglősnél, Staramoravicán.

Subotícától másfélórányira, öt perc a vasúthoz, három lánc hegy-völgyvel, téglagyárnak aranybánya, eladó. Bővebbet postafiók 3 Pađir. 3132

Vegyeskereskedés, 35 éves, régi jó üzlet, sajtógyárral, teljes berendezéssel, magyar-szerb nagyközségben, más vállalat miatt azonnal eladó. Lőbl ügynök, Városl-kávéház. 3133

KÜLÖNFÉLE

Most érkezett nagy választékban elsőrangú férfi- és női-öltönyök 30 napig rendkívüli olcsó árban árusítatnak Eisler Izsónál, barátok temploma során. 2970

Foto-cikk: u. m. Agfa, Hauf, stb. lemezek, valamint Mimosa-papír, vegyszerek, stb. 20% engedmény minden gyári árjegyzékből. Deutsch optikusanál Subotica, Aleksandrova-ut 7. 2163

Paticson, a földmivessziskola előtt közben, villa, három szoba, peziz, konyha, cselédszoba, gyümölcsstermeléssel együtt egész szezonra kiadó. Cím a kiadóban. 3080

Kiadó egy csinos szoba előszobával és konyhával butor nélkül, villamos világítással csak nyárra. Érdeklődők irjanak »Május 15» jellegre a kiadóba. 3104

Hegedül? Jegyezze fel cégünket! Bármilyen zeneművet gyorsan és pontosan megkap tőlünk. Moravetz zeneműkereskedés, Timisoara, Románia — Jegyzék ingyen. 1733

Kovács-szén, egyenrangú a pécsi szénrel, vagon-tételekben és kicsinyben a legkedvezőbb árban kapható. Jovan Sijačić fa- és szénmagykereskedő. — Telefon: 839. 2492

Szeplőt, májfoltot három nap alatt eltávolít a Pinter-féle Fifti-krém és kölni-víz használata. Kapható kizárólag a Pinter-gyógytárban, nagytemplom mellett. 2896

Elveszett Jóbik István névre szóló fényképező-igazolvány. Megtaláló adja le a kiadóban. 3136

Here-főlt kiadó volt Rackó szálláson, a város alatt

Sápadt, vérszegény, érvágytalan lábadozó betegeknek kitűnő hatás. Chinoferin kapható illégyógytárban, főpostával szemben. 2417

Különbejáratu butorozott szobát villanyvilágítással keres május 1-ére fakereskedő, Sienkiewicz-utca 24.

DAMASTSZÖVÉS ZET!
MENYASSZONYI KELENGYÉK
tisza lenből békebeli minőségben.
ASZTALNEMŰEK, ÁGYNEMŰEK, KÁVÉSTERITÉ-
KEK, TÖRÜLKÖZÖK, A JOURBAN és A JOUR-
nélkül művészi kivitelben készülnek
MONTALION LAJOS
műszövés, Subotica I. Jakičeva utca 35.
Ugyanott fia tanoncok felvétetik. 2366

„Deszanka Crème“
a legideálisabb szépitőszert mely teljesen ártalmatlan, használata mellett a puder fölösleges. Kapható mindenütt — a hol nincsen a készítőnél
Popović Stanislav gyógyszerésznél
Velika Kikinda (azelőtt Mária-földén)

LALASINCI (BERZOVAI)
M É S Z
Románia legjobb minőségű köz ismert, fával égetett hófehér mesze azonnali szállításra megrendelhető:
BOROS & CZUCKER fakeskedőknél
ARADON

Arcbőr ápolására
a legjobb szer, szeplő és kiütés ellen állandóan tiszta, szép és fiatal arcbőrt biztosít
„JOLLY“ SZAPPAN
Nagyban és kicsinyben eladja
Petar Petrović i Belovič
Beograd Knez Mihajlova 13.
Telefon 6-37. 2668